

Rumanijas Tautas Republikas
Ministru Padomes Priekšsēdētājam
biedram
G. GEORGIU-DEŽAM

Bukarestē

Nacionalajos svētkos — Atbrīvošanas dienā — lūdzu Jūs, biedri Priekšsēdētāj, un Rumanijas Tautas Republikas Valdību pieņemt manus sirsnīgos apsveikumus un draudzīgos novēlējumus rumāņu tautai gūt jaunus panākumus tautas demokrātiskās Rumanijas celtniecībā.

J. STAĻINS

PSR Savienības Ministru Padomes Priekšsēdētājam
biedram Josifam Visarionovičam STAĻINAM

Dārgais biēdri Staļin!

Asfotajā gadadienā, kopš slavenā Padomju Armija atbrīvojusi mūsu dzimteni, Rumanijas Tautas Republikas tauta velti savas domas Jums, dižajam uzvaras organizētājam pār fašismu, tautu miera ciņas karognesējam, ģenialajam visas pasaules darbaļaužu skolotājam, un sūta Jums kvēlu sveicienu, apliecinādama Jums savu mīlestību, atzinību un uzticību.

Mūsu tautai par savu brīvību jāpateicas Padomju Savienības Brūnotajiem Spēkiem, Padomju Armijas kareivjiem un vīrsniekiem, kas lēuši savas asinis par mūsu dzimtenes atbrīvošanu no hitleriskā jūga. Mūsu tauta tur svētu Padomju Armijas varonīgo karavīru, mūsu dzimtenes atbrīvotāju piemiņu.

Uzvaras, ko Padomju Armija guva, pildīdama savu cēlo atbrīvotājas misiju, deva mūsu

tautai iespēju ņemt savu likteni pašas rokās, gāzt fašistisko diktatūru, nodibināt tautas varu un nostāties uz socialisma celtniecības ceļa.

Rumāņu tauta apliecina kvēlu pateicību lielajai padomju tautai, Padomju Valdībai, Padomju Savienības Komunistiskajai partijai un personīgi Jums, dārgais Josif Visarionovič, par pastāvīgo, vispusīgo palīdzību, ko mums sniedz visos socialistiskās celtniecības sektoros. Sajā palīdzībā spidoši izpaužas proletariskā internacionālisma ideoloģija un tautu brālības un sadarbības politika, uz kurām pamatojas Padomju Savienības vadītās socialisma un miera nomēnes zemju savstarpējās attiecības.

Ar prieku ziņojam Jums, ka Rumanijas Tautas Republikas darbaļaudis mūsu dzimtenes atbrīvošanas 8. gadadienu sagaida ar jauniem sasniegumiem socialistiskajā industrializācijā, valsts elektrifikācijā, lauksaimniecības mecha-

nizācijā, darbaļaužu dzīves līmeņa celšanā, tautas varas nostiprināšanā.

RTR jaunās konstitūcijas projekta apspriešana visā tautā izvērtusies par spēcīgu rumāņu tautas gribas apliecinājumu, nosargāt mieru, savu brīvību, sava darba augļus un cīnīties par laimīgu dzīvi.

Mūsu tauta, pilna tieksmes turpināt savu mērīgo jauncelmes darbu, dziļi cieni mieru un cieši apņēmusies nosargāt to. Draudzību un savienību ar lielo Padomju Savienību tā uzskata par miera, savas neatkarības un nacionālās suverenitātes ķīlu.

Grandiozie panākumi, ko padomju tauta — komunisma cēlāja guvusi Jūsu ģenialajā vadībā, gaišās perspektīvas, ko Padomju Savienībai paver piektais piecgadu plāns, stiprina miljonu mūsu zemes darbaļaužu pārliecību, ka miera, demokrātijas un tautu brīvības taisnā lieta

Maskavā, Krēmlī triumfēs pār amerikāņu un angļu imperia-

listu — jauna kara kurinātāju un tautu verdzinātāju noziedzīgajiem plāniem.

Lai dzīvo lielā padomju tauta!

Lai dzīvo un pieņemas spēkā lielā Padomju Savienība — miera, brīvības un tautu draudzības balsts!

Lai dzīvo Padomju Socialistisko Republiku Savienības slavenie Brūnotie Spēki!

Mūžos lai dzīvo Rumanijas un Padomju Savienības draudzība!

Slava lielajam darba cilvēces ģenijam, rumāņu tautas tēvam un labākajam draugam, visas pasaules darbaļaužu skolotājam — lielajam Staļinam!

Rumanijas Tautas Republikas
Ministru Padomes Priekšsēdētājs
G. GEORGIU-DEŽS

Visu VK(b)P organizāciju zināšanai

Sajās dienās Maskavā notika VK(b)P Centralās Komitejas Plenums.

VK(b)P Centralā Komiteja nolēma 1952. gada 5. oktobrī sasaukt VK(b)P kārtējo XIX kongresu.

XIX kongresa dienas kārtība:

1. VK(b)P Centralās Komitejas pārskata referāts — referents CK Sekretars b. G. M. Maļenkovs.
2. VK(b)P Centralās Revīzijas Komisijas pārskata referāts — referents Revīzijas Komisijas Priekšsēdētājs b. P. G. Moskatovs.
3. Partijas XIX kongresa direktīvas par PSRS attīstības piekto piecgadu plānu 1951.—1955. gadam — referents Valsts plāna komitejas Priekšsēdētājs b. M. Z. Saburovs.
4. Grozījumi VK(b)P Statutā — referents CK Sekretars b. N. S. Čruščevs.
5. Partijas centrālo organu vēlēšanas.

Pārstāvniecības norma un kongresa delegātu vēlēšanu kārtība:

1. Viens delegāts ar lēmējbalsi uz 5000 partijas biedriem.
2. Viens delegāts ar padomdevējbalsi uz 5000 partijas biedru kandidātiem.
3. Partijas XIX kongresa delegātus ievēlē saskaņā ar partijas Statutiem, aizklāti (slepeni) balsojot.
4. Delegātus no KPFSR partijas organizācijām ievēlē partijas apgabalu, novadu un autonomo republiku konferencēs. Pārējās savieno-

tajās republikās delegātus ievēlē partijas apgabalu konferencēs vai savienoto republiku komunistisko partiju kongresos — pēc savienoto republiku komunistisko partiju CK ieskata.

5. Komunisti, Padomju Armijas, Jūras Kara flotes un VDM robežkarspēka daļu partijas organizāciju biedri, ievēlē partijas XIX kongresa delegātus kopīgi ar pārējām partijas organizācijām partijas apgabalu, novadu konferencēs vai savienoto republiku komunistisko partiju kongresos.

VK(b)P CK Sekretars J. STAĻINS

Zemāk ievietots partijas XIX kongresa direktīvu projekts par PSRS attīstības piekto piecgadu plānu 1951.—1955. gadam un grozīto partijas Statutu teksta projekts.

VK(b)P CK projekts

Partijas XIX kongresa direktīvas par PSRS attīstības piekto piecgadu plānu 1951.—1955. gadam

(Kongresa dienas kārtības 3. punkts)

Ceturtais piecgadu plāna sekmīgā izpilde atļauj pieņemt jaunu piecgadu plānu, kas nodrošinās visu tautas saimniecības nozaru tālāku uzplaukumu, tautas materialās labklājības, veselības aizsardzības un kultūras līmeņa tālāku celšanos.

1. Rūpniecībā

1. Noteikt rūpnieciskās ražošanas līmeņa pieaugumu piecos gados aptuveni par 70 procentiem, visai rūpniecības kopproduktājam caurmērā pieaugot par aptuveni 12 procentiem gadā. Noteikt ražošanas līdzekļu ražošanas «A» grupas) pieauguma tempu 13 procentu apmērā un patēriņa priekšmetu

Saskaņā ar to, Padomju Savienības Komunistiskās partijas XIX kongress uzskata par nepieciešamu dot partijas Centralajai Komitejai un PSRS Ministru Padomei šādas direktīvas par PSRS attīstības piekto piecgadu plānu 1951.—1955. gadam.

2. Paredzēt svarīgāko rūpniecības produkcijas veidu ražošanas pieaugumu 1955. gadā, salīdzinot ar 1950. gadu, aptuveni šādos apmēros:

Cuguns	par 76 %
Tērauds	par 62 %

Velmējumi	par 64 %
Ogles	par 43 %
Nafta	par 85 %
Elektriskā enerģija	par 80 %
Tvaika turbīnas	2,3 reizes
Hidroturbīnas	7,8 reizes
Tvaika katli	2,7 reizes
Metallurģiskā iekārta	par 85 %
Naftas rūpniecības aparāti	3,5 reizes
Lielās metalģriežamās darba mašīnas	2,6 reizes
Automobiļi	par 20 %
Traktori	par 19 %
Kalcinētā soda	par 84 %
Kaustiskā soda	par 79 %
Minerālās mēslojumi	par 88 %
Sintētiskais kaučuks	par 82 %
Cements	2,2 reizes

Lietas koksnes izvešana	par 56 %
Papīrs	par 46 %
Kokvilnas audumi	par 61 %
Vilnas audumi	par 54 %
Ādas apavi	par 55 %
Smalkais cukurs	par 78 %
Gaļa	par 92 %
Zivis	par 58 %
Sviests	par 72 %
Augu eļļa	par 77 %
Konservi	2,1 reizi

3. Saskaņā ar rūpnieciskās ražošanas tālāka pieauguma plānu palielināt valsts kapitālieguldījumus rūpniecībā 1951.—1955. gados, salīdzinot ar 1946.—1950. gadiem, aptuveni 2 reizes. Līdzās jaunu uzņēmumu un agregātu nodošanai ekspluatācijā, nodroši-

nāt līdzšinējo uzņēmumu jauktas pieaugumu, tos rekonstruējot, uzstādot jaunas mašīnas, mechanizējot un intensificējot ražošanu un uzlabojot tehnoloģiskos procesus. Izmantojot esošo uzņēmumu paplašināšanu kā svarīgāko rezervi, lai palielinātu ražošanu ar minimāliem izdevumiem. Radīt būvmateriālu uzkrājumus metallurģisko uzņēmumu, elektrisko staciju, naftas pārstrādāšanas rūpniecību un ogļu šachtu celtniecībā, lai nodrošinātu šo rūpniecības nozaru nepieciešamo attīstību turpmākajos gados.

Uzlabot rūpniecības uzņēmumu celtniecības ģeogrāfisko izvietojumu jaunajā piecgadā, paredzot, ka rūpniecība

Turpinājums 2. lapa pusē

Partijas XIX kongresa direktīvas par PSRS attīstības piekto piecgadu plānu 1951.–1955. gadam

Turpinājums no 1. lapa

vēl vairāk jāatvērš izejvielu un kurināmā avoti, lai likvidētu neracionālos un pārmērīgi tālos pārvadājumus.

4. Melnajā metalurģijā, tālāk palielinot melno metālu ražošanu, vienlaikus paplašināt trūkstošo velmējumu veidu sortimentu un ievērojami palielināt to ražošanu, it īpaši biežā skārda ražošanu aptuveni par 80 procentiem, neliela profila tērauda un velmējumu — 2,1 reizi un nerūsējošā skārda — 3,1 reizi. Attīstīt ekonomisku velmējumu veidu un profila ražošanu.

Palielināt speciālo tēraudu un kausējumu ražošanu mašīnbūvniecības vajadzībām un uzlabot to kvalitāti.

Nodrošināt darbojošos metalurģisko uzņēmumu jaudas izmantošanas tālāku uzlabojumu. Pastiprināt darbus, lai intensificētu metalurģiskos procesus, automatizētu un mechanizētu metalurģiskos agregātus un darba ietilpīgos procesus melnās metalurģijas uzņēmumos.

Pavairo piektajā piecgadē, salīdzinot ar ceturto piecgadi, čuguna ražošanas agregātu laišanu darbā aptuveni par 32 procentiem, tērauda — par 42 procentiem, velmējumu ne mazāk kā 2 reizes, koksli par 80 procentiem un dzelzs rūdas 3 reizes.

Līdzās melnās metalurģijas attīstībai Dienvidu, Uralu, Sibīrijas, Centra un Ziemeļrietumu rajonos nodrošināt metalurģiskās rūpniecības tālāko attīstību Aizkaukāzijas rajonos.

Paredzēt melno metālu ražošanas attīstību vietējās rūpniecības sistēmā, ceļot nelielas pārveidojamās metalurģiskās rūpnīcas.

5. Ievērojami paplašināt krāsaino metālu ražošanu. Paplašināt piecgades laikā ražošanu aptuveni šādos apmēros: rafinēta vara — par 90 procentiem, svina 2,7 reizes, alumīnija ne mazāk kā 2,6 reizes, cinka 2,5 reizes, niķeļa par 53 procentiem un alvas par 80 procentiem.

Mechanizēt kalnu rūpniecības darbus un darba ietilpīgus procesus, automatizēt ražošanas procesus, celt metālu kompleksveida ieguvī no rūdām, nodrošināt augstāko šķirņu metālu ieguves pieaugumu, ievērojami paplašināt un uzlabot darbojošos uzņēmumu jaudas izmantošanu un uzcelt jaunus uzņēmumus.

6. Elektrifikācijas laikā nodrošināt augstus tempus elektrostaciju jaudas kāpināšanai, lai pilnīgāk apmierinātu tautas saimniecības un iedzīvotāju prasības pēc elektroenerģijas un pavairotu rezerves enerģētiskajās sistēmās.

Paplašināt piecgades laikā elektrostaciju kopīgo jaudu aptuveni 2 reizes, bet hidroelektrostaciju — 3 reizes, nodrošinot termoelektrostaciju nozarē vispirms darbojošos uzņēmumu paplašinājumu. Lai darba lielās hidroelektrostacijās, tai skaitā Kuibiševs — ar 2100 tūkstoš kilovatu, kā arī Kamas, Gorkijas, Mingeļauras, Ustj-Kamenogorskas un citas ar 1916 tūkstoš kilovatu kopīgo jaudu. Realizēt celtniecību un nodot ekspluatācijā elektropārīdes līniju Kuibiševa — Maskava.

Izvērst Staļingradas un Kachovkas hidroelektrostaciju būvi. Sākt jaunu lielu hidroelektrostaciju celtniecību: Čeboksaru uz Volgas, Votkins uz Kamas, Buchtarminas uz Irtišas un riņķu citu.

Sākt darbus Angaras upes enerģētisko resursu izmantošanai, lai uz lētās elektroenerģijas bāzes un vietējo izejvielu avotiem attīstītu alumīnija, ķīmisko, kalnrūpniecības un citas rūpniecības nozares.

Lai nopietni uzlabotu Dienvidu, Uralu un Kuzbas apgādi ar elektroenerģiju, nodrošināt rajonu un rūpnieciskos elektrostaciju jaudu ievērojamu pieaugumu šajos rajonos. Pilnēt un rajonu apgādei ar elektroenerģiju blakus lielu elektrostaciju celtniecībai realizēt nelielu un vidēju elektrostaciju celtniecību.

Sakarā ar tālākās industrializācijas uzdevumiem nodrošināt elektroenerģijas izstrādes pieaugumu 2–2,5 reizes Lietuvas PSR, Latvijas PSR un Igaunijas PSR. Uzcelt Narvas hidroelektrostaciju, Rīgas siltuma elektrocentrāli

un izvērst Kaupas hidroelektrostācijas celtniecību.

Nodrošināt siltuma elektrocentrāļu un siltuma tīkla celtniecību plašai pilnēt un rūpniecības uzņēmumu apsildīšanai.

Realizēt plašu ražošanas procesu automatizāciju elektrostacijās. Pilnīgi automatizēt rajonu hidroelektrostācijas, kā arī sākt ieviest telemechanizāciju enerģētiskajās sistēmās.

7. Nodrošināt augstus naftas rūpniecības attīstības tempus. Paredzēt naftas ieguves paplašināšanu naftas atradnēs jūrā.

Saskaņā ar paredzēto naftas ieguves pieaugumu nodrošināt naftas pārstrādāšanas rūpniecības attīstību, tuvinot naftas pārstrādāšanas rūpnīcas naftas produktu patēriņā rajoniem.

Piecgadē palielināt naftas pirmā strādes rūpniecību jaudu apmēram 2 reizes, jēlnaftas kreklingēšanas — 2,7 reizes, paredzot ievērojamu naftas pārstrādāšanas padziļināšanu un gaisto naftas produktu ieguves palielināšanu kā darbojošās, tā arī no jauna ekspluatācijā nododamās naftas pārstrādāšanas rūpnīcās.

Attīstīt maksliģā šķidrā kurināmā ražošanu.

Palielināt ievērojamos apmēros maģistrālo naftas vadu un naftas produktu glabāšanas tilpņu celtniecību un nodot ekspluatācijā.

8. Nodrošināt gāzes rūpniecības tālāku attīstību. Palielināt piecgadē apmēram par 80 procentiem dabiskās gāzes un naftas blakus produktu gāzes ieguvī, kā arī gāzes ražošanu no ogļiem un degakmens. Paplašināt gāzes izlidošanu sadzīves vajadzībām, tās izmantošanu kā automobiļu degvielu un ķīmisko produktu ieguvī.

Palielināt maksliģās gāzes ieguvī no degakmens Igaunijas PSR aptuveni 2,2 reizes, pabeigt gāzes vada Kohtla-Järve-Tallina celtniecību un nodot ekspluatācijā.

9. Ogļu rūpniecībā paredzēt koksēja no ogļu ieguves ātrāku pieaugumu, pavairojot piecgades laikā šo ogļu ieguvī vairāk nekā par 50 procentiem.

Uzlabot ogļu kvalitāti, ievērojami paplašināt to bagātināšanu un briķētāšanu; nodrošināt piecgades laikā ogļu bagātināšanas pieaugumu aptuveni 2,7 reizes.

Sistematiski uzlabot ogļu atradņu izmantošanas metodes. Plaši ieviest jaunākās kalnu rūpniecības mašīnas un mehānismus ogļu rūpniecības kompleksveida mechanizācijai, tālākai tehniskai apbruņošanai un darba ražīguma pieauguma nodrošināšanai. Visnotaļ attīstīt darba ietilpīgāko ogļu ieguves procesu mechanizāciju un vispirms ogļu ciršanu slāņos, ogļu un rūdu iekraušanu, veicot sagatavošanas darbus, kā arī plašāk ieviest mehānizētus slāņu nostiprināšanas paņēmienus.

Paplašināt salīdzinājumā ar ceturto piecgadi ekspluatācijā nododamo ogļu šachtu jaudu aptuveni par 30 procentiem.

Nodrošināt piecgades laikā kūdras ieguves pieaugumu par 27 procentiem, kā arī paredzēt vietējo ogļu ieguves turpmāko attīstību; paplašināt degakmens ražošanu 2,3 reizes, īpaši Igaunijas PSR. Uz degakmens ķīmiskās rūpniecības bāzes paplašināt piecgades laikā Igaunijas PSR maksliģās šķidrās degvielas ražošanu aptuveni par 80 procentiem.

10. Paredzēt augstus attīstības tempus mašīnu būvē kā jauna varena tehniska progresa pamatam visās PSRS tautas saimniecības nozarēs. Pavairo piecgades laikā mašīnbūvniecības un metalapstrādāšanas produkcijas ražošanu aptuveni 2 reizes.

Uzskatīt par mašīnbūvniecības sevišķi svarīgu uzdevumu pilnīgi nodrošināt ar iekārtām elektriskās stacijas, melnās un krāsainās metalurģijas uzņēmumus, naftas pārstrādāšanas un maksliģās šķidrās degvielas ražošanas rūpniecību celtniecību. Attīstīt nepieciešamā daudzumā hidraulisko un tvaika

turbīnu, generatoru, augstas voltažas aparāturu un dažādu vadības ierīču ražošanu lielajām hidrauliskajām un termiskajām elektrostacijām, metalurģiskajām naftas pārstrādātajām un citām rūpnīcām, lielajām darba mašīnām un kalvju spiežu iekārtām.

Palielināt piecgades laikā velmēšanas iekārtas ražošanu vairāk nekā 2 reizes, paaugstinātas precizitātes darba mašīnu — aptuveni 2 reizes, smagu kalvju spiežu mašīnu — 8 reizes, vadības un kontroles ierīču produkciju — aptuveni 2,7 reizes. Noteikt, ka ķīmisko iekārtu produkcija piecgades laikā pieaugs aptuveni 3,3 reizes. Ievērojami paplašināt lielo kravu dizelautomobiļu, kā arī gāzes generatoru automobiļu ražošanu.

Pacelt 1955. gadā, salīdzinot ar 1950. gadu, kravu kuģu un tankeru ražošanu jūras flotei aptuveni 2,9 reizes, upju pasažieru kuģu — 2,6 reizes un zvejniecības flotes kuģu — 3,8 reizes.

Nodrošināt mašīnbūvniecības tālāku attīstību: kuģu, turbīnu un darba mašīnu būves — Lietuvas PSR; elektrisko mašīnu, darba mašīnu un kuģu būves — Latvijas PSR; kuģu un elektrisko mašīnu būves — Igaunijas PSR teritorijā.

Ievērojami plašākā mērogā ražot pacelšanas un transporta ierīces, mašīnas darba ietilpīgo procesu mechanizēšanai, komplektu iekārtu būvmateriālu ražošanai un automatiskās ierīces vieglās un pārtikas rūpniecības nozarēm. Palielināt jauno aužamo stēļu ražošanu.

Attīstīt augstāzīgu mašīnu un iekārtu ražošanu mežrūpniecībā, celulozes un papīra rūpniecībā, kokzāģētavām un kokapstrādāšanas rūpniecībā.

Konstruējot jaunas mašīnas, panākt to svara samazināšanos, vienlaikus uzlabojot kvalitāti.

Lai izpildītu uzdevumus svarīgāko iekārtas veidu ražošanā 1951. līdz 1955. gadā: uzcelt un laist darbā jaunās rūpnīcas un pabeigt strādājošo rūpniecības rekonstrukciju enerģētiskajā mašīnbūvniecībā un velmēšanas iekārtās rūpniecībā, uzsākt jaunu velmēšanas iekārtu turbīnu un katlu rūpniecības celtniecību;

palielināt esošās un nodot ekspluatācijā jaunas jaudas — naftas rūpniecības aparātu, pacelšanas un transporta iekārtas, kā arī kompleksas iekārtas ražošanai būvmateriālu rūpniecības vajadzībām;

ievērojami palielināt esošās un nodot ekspluatācijā jaunas jaudas, lai ražotu lielas darba mašīnas, kalšanas mašīnas un spīdes, kā arī precīzus mērīšanas aparātus un tehnoloģisko procesu automatiskās vadības aparātus.

11. Ķīmiskajā rūpniecībā nodrošināt vislielāko pieauguma tempu minerālo mēslojumu, sodas un sintētiskā kaučuka ražošanā, pievērsot sevišķu uzmanību kaučuka ražošanas maksimālai attīstībai uz naftas gāzu izmantošanas bāzes.

Palielināt plastmasas, krāsvielu, maksliģā zīda izejvielu ražošanu un citu ķīmisko produktu sortimentu. Attīstīt sintētisko materiālu — krāsaino metālu aizstājēju ražošanu.

Paredzēt ražošanas jaudas palielināšanu uzņēmumos, kas ražo amonjaku, sērskābi, sintētisko kaučuku, sintētisko spirtu, sodu, minerālmēslojumus, it īpaši granulētā veidā, un ķīmiskos lauksaimniecības augu kaitēkļu apkarošanas līdzekļus.

Organizēt Igaunijas Padomju Socialistiskajā Republikā superfosfāta ražošanu.

Radīt minerālo mēslojumu rūpniecībā būvmateriālu uzkrājumus, kas nodrošinātu minerālmēslojumu ražošanas nepieciešamo attīstību turpmākajos gados. Pilnīgi izmantot fosfāta izdēdžu lauku mēslošanai.

Plaši ieviest skābekli dažādu rūpniecības nozaru tehnoloģiskajos procesos un, pirmkārt, melnajā un krāsainajā metalurģijā, gāzes ražošanā no ogļiem, celulozes un cimenta rūpniecībā.

12. Likvidēt mežu rūpniecības atpalicību no tautas saimniecības augošām prasībām. Palielināt zāģmateriālu ražošanu un attīstīt detaļu izgatavošanu rūpniecībā un celtniecībā. Plašos apmēros realizēt kokmateriālu sagādes pārbazēšanu uz mežiem bagātiem rajoniem, sevišķi Ziemeļu, Uralu, Rietum-Sibīrijas un Kareļu-Somu PSR rajoniem, samazinot mežu ciršanu mazmežainajos valsts rajonos. Samazināt kokmateriālu sagatavošanas sezonas darbu raksturu, lai nolūkā ceļot jaunajos rajonos mehānizētus uzņēmumus un apgādājot tos ar pastāvīgiem strādnieku kadriem. Tālāk attīstīt kokmateriālu sagatavošanas darbu kompleksu mechanizāciju. Uzlabot ražošanas organizāciju un mehānismu izmantošanu, nodrošinot darba ražīguma kāpinājumu kokmateriālu sagādē. Piecgadē palielināt ekspluatācijā nododamo kokzāģētavu jaudu jaunajos kokmateriālu sagatavošanas attīstības rajonos apmēram 8 reizes, salīdzinot ar iepriekšējo piecgadi.

Visnotaļ nodrošināt papīra, celulozes, mēbeļu, finiera, koku ķīmiskās un hidrolīzes rūpniecības attīstību. Palielināt mēbeļu ražošanu ne mazāk kā 3 reizes.

13. Tautas saimniecības augošo prasību apmierināšanai paredzēt galveno celtniecības materiālu ražošanas pieaugumu piecgadē ne mazāk kā 2 reizes, uzlabot būvmateriālu kvalitāti un paplašināt sortimentu. Nodrošināt kļieģļu ražošanas pieaugumu apmēram 2,3 reizes, šifera — 2,6 reizes, slīpētā stikla — 4 reizes. Pilnēt un rūpniecības celtniecības laikā daudz drošāk ieviest jaunus progresīvus sienu materiālus, palielinot lielu izdēdžu betona un betona bloku ražošanu. Ievērojami palielināt jaunu, augstkvalitatīvu apdares un apšuvus būvmateriālu, rūpniecības no keramikas, gipsa, betona un dzelzs-betona izgatavoto daļu un konstrukciju ražošanu, kas sekmē celtniecības tālāku industrializāciju, pazemina tās izmaksas un uzlabo ēku un celtnu arhitektonisko un būvkvāliti, kā arī ekspluatācijas īpašības. Noteikt daudz augstākus nekā PSRS visumā, būvmateriālu ražošanas pieauguma tempus Uralos, Sibīrijā, Pievolgas rajonos, Tālajos Austrumos un Vidusāzijā, kā arī lielos rūpniecības rajonos, kur notiek liela celtniecība. Palielināt cementa rūpniecības jaudu apmēram 2,1 reizi.

14. Nodrošināt masu patēriņa priekšmetu ražošanas ātru pieaugumu. Palielināt vieglās un pārtikas rūpniecības produkcijas ražošanu ne mazāk kā par 70 procentiem.

Saskaņā ar lauksaimniecisko izejvielu resursu palielināšanos uzcelt daudz vieglās un pārtikas rūpniecības uzņēmumus, it īpaši kokvilnas kombinātus, maksliģās šķiedras rūpnīcas, zīda rūpniecības, šūšanas, trikotāžas, ādas apavu uzņēmumus, cukurfabrikas, eļļas spiestuves, dārzeņu žāvētavas, konditorejas izstrādājumu, tējas, konservu rūpniecības uzņēmumus, alus darītavas, vīna rūpniecības, gaļas, zivju, sviesta un siera rūpniecības uzņēmumus.

Līdz 1955. gada beigām, salīdzinot ar 1950. gadu, palielināt ražošanas jaudu kokvilnas audumu izgatavošanā apmēram par 32 procentiem, maksliģās šķiedras — 4,7 reizes, apavu — par 34 procentiem, smalkā cukura rūpniecību jaudu — par 25 procentiem, cukura rafinādes — par 70 procentiem, tējas — par 80 procentiem, eļļas spiestuvju jaudu eļļas sēkļu pārstrādāšanai — 2,5 reizes, dārzeņu žāvētavas — 3,5 reizes, zivju, dārzeņu un augļu konservu rūpniecību jaudu — par 40 procentiem, saldētavu tilpumus un refrižeratoru floti zivju saldēšanai — par 70 procentiem, gaļas kombinātu — par 40 procentiem, pienotavu — par 35 procentiem, sierotavu — 2 reizes, piena konservu rūpniecību — 2,6 reizes, piena pulvera — 2 reizes, pilnpiena produktu — par 60 procentiem.

Pārtikas un rūpniecības preču ražo-

šanā plaši ieviest darba procesu automatizāciju un mechanizāciju.

Veikt plašus darbus zivkopībā, lai palielinātu zivju krājumus, it īpaši iekšējās baseinos.

Piecos gados palielināt zivju nozveju Lietuvas PSR apmēram 3,9 reizes, Latvijas PSR — par 80 procentiem, Igaunijas PSR — par 35 procentiem. Šajās republikās paplašināt esošos un uzcelt jaunus zivju pārstrādāšanas uzņēmumus.

Tālāk uzlabot masu patēriņa pārtikas un rūpniecības preču kvalitāti un sortimentu, uzlabot pārtikas preču iesaiņošanu un izsvēršanu.

15. Palielināt rūpnieciskās produkcijas ražošanu vietējās rūpniecības un ražošanas kooperācijas uzņēmumos piecos gados apmēram par 60 procentiem, vispirms plaša patēriņa preču, miltu, rības un saimniecības priekšmetu, kā arī vietējo būvmateriālu ražošanu un ievērojami uzlabot produkcijas kvalitāti. Attīstīt savienotajās republikās pašu izejvielu bāzes vietējai rūpniecībai un ražošanas kooperācijai. Uzlabot darbu vietējās rūpniecības un ražošanas kooperācijas darbnīcās, kas apkalpo iedzīvotājus. Gādāt, lai vietējās padomes labāk vada vietējās rūpniecības un ražošanas kooperācijas darbu.

16. Nodrošināt celtniecības rūpniecības turpmāko attīstību uz pastāvošo celtniecības organizāciju nostiprināšanas un paplašināšanas pamata, kā arī nodibināt lielas celtniecības rajonos jaunas celtniecības organizācijas. Nostiprināt smagās rūpniecības uzņēmumu celtniecības ministrijas celtniecības organizācijas, kas realizē melnās un krāsainās metalurģijas uzņēmumu celtniecību, īpaši austrumu rajonos, Elektrostaciju ministrijas un Naftas rūpniecības ministrijas celtniecības organizācijas, kā arī mašīnbūvniecības uzņēmumu celtniecības ministrijas celtniecības organizācijas, kas realizē enerģētiskās un metalurģiskās iekārtas rūpniecību, naftas aparāturu, lielu un unikālu darba mašīnu būves, smagu kalvju spiežu mašīnu, celtnu un transporta iekārtas un kuģu būves rūpniecību celtniecību. Plaši ieviest industriālas celtniecības metodes.

Paplašināt metāla konstrukciju izgatavošanas rūpniecību jaudu ne mazāk kā 2 reizes. Uzcelt pietiekamā skaitā lielas rūpnīcas, kas gatavo montējamas dzelzsbetona konstrukcijas. Paplašināt pastāvošos un organizēt jaunus rajonu karjerus ar akmens, šķembu, grants un smiltis, kā arī dabisku akmens šķirņu ieguves un apstrādāšanas kompleksveida mechanizāciju. Pabeigt galveno būvdarbu mechanizāciju un nodrošināt pāreju no atsevišķu procesu mechanizācijas uz celtniecības kompleksveida mechanizāciju. Pavairo piecgades laikā ekskavatoru parku aptuveni 2,5 reizes, skreperu un buldozeru — 3–4 reizes, pārvietojamu celtnu — 4–5 reizes.

Uzlabot celtniecībā projektēšanu, sāksnāt projektēšanas terminus un laikus nodrošināt celtniecību ar projektiem un tāmēm, plaši ieviest tipveida projektēšanu. Nodrošināt projektēšanas organizācijas ar kvalificētiem kadriem.

17. Nodrošināt visās rūpniecības nozarēs turpmāku nopietnu produkcijas kvalitātes celšanu. Paplašināt un uzlabot sortimentu, kā arī pavairot produkcijas deficīto veidu un šķirņu ražošanu saskaņā ar tautas saimniecības prasībām. Noteikt ieviest valsts standartus, kas atbilst mūsdienu prasībām.

18. Lai apmierinātu tautas saimniecības augošās prasības pēc izejvielu un degvielas resursiem, nodrošināt turpmāku attīstību dabas bagātību pētīšanai zemes dziļēs, lai atrastu vērtīgus izrakteņu krājumus, vispirms krāsainus un retus metālus, koksējamas ogles, alumīnija izejvielas, naftu, bagātas dzelzs rūdas un citas industriālas izejvielas.

Turpinājums 3. lapa

Partijas XIX kongresa direktīvas par PSRS attīstības piekto piecgadu plānu 1951.—1955. gadam

Turpinājums no 2. lapa pusē

2. Lauksaimniecībā

1. Galvenais uzdevums lauksaimniecībā arī turpmāk paliek visu lauksaimniecības kultūru ražošanas celšana, sabiedrisko ganāmpulku palielināšana, vienlaikus ievērojami kāpinot to produktivitāti, zemkopības un lopkopības kopprodukcijas un preču produkcijas palielināšana, tālāk attīstot un nostiprinot kolchozu sabiedrisko saimniecību, sakopojot padomju saimniecību un MTS darbu uz jaunās tehnikas un agrokultūras ieviešanas pamata lauksaimniecībā.

Zemkopībai jābūt vēl produktīvākai un kvalitatīvākai ar attīstītu zālaugu sēju un pārlūzīgu sēku, ar daudz lielāku tehnisko, lopbarības, sakņu kultūru un kartupeļu sējas platību īpašvaru.

2. Piecgadē palielināt lauksaimniecības produktu ražošanu: graudu kopražu par 40—50 procentiem, tai skaitā kviešu par 55 līdz 65 procentiem; kukurūzas par 55 līdz 65 procentiem; linu šķiedru par 40 līdz 50 procentiem; cukurbietu par 65 līdz 70 procentiem; kartupeļu par 40 līdz 45 procentiem; saulgrīžu par 50 līdz 60 procentiem; vīnogu par 55 līdz 60 procentiem; tabakas par 65 līdz 70 procentiem un šķirnes zāļu tējas lapu aptuveni par 75 procentiem.

Palielināt eļļas linu, sojas, arachīsa un citu eļļas kultūru ražošanu.

Palielināt lopbarības ražošanu: sienu par 80 līdz 90 procentiem, saknāgu 3—4 reizes un skābarības 2 reizes.

Palielināt graudu kultūru ražošanu no viena hektāra: Dienvidukrainas un Ziemeļkaukaza rajonos līdz 20—22 centneriem un apūdeņojamās zemēs — līdz 30—34 centneriem; Pievolgas rajonos līdz 14—15 centneriem un apūdeņojamās zemēs — līdz 25—28 centneriem; Centrālās mežzemes apgabalos līdz 16—18 centneriem un apūdeņojamās zemēs — līdz 30—34 centneriem; nemelnzemes joslā līdz 17—19 centneriem; Urala, Sibīrijas un Ziemeļaustrumu Kazachstānas rajonos līdz 15—16 centneriem un apūdeņojamās zemēs — līdz 24—26 centneriem; Aizkaukaza rajonos līdz 20—22 centneriem un apūdeņojamās zemēs — līdz 30—34 centneriem no hektāra; rīsa ražo apūdeņojamās zemēs pacelt līdz 40—50 centneriem no hektāra.

Palielināt kukurūzas ražošanu no hektāra: Vidusāzijas un Dienvidkazachstānas rajonos līdz 26—27 centneriem; Aizkaukaza rajonos līdz 25—27 centneriem un Eiropas daļas dienvidu rajonu apūdeņojamās zemēs līdz 11—13 centneriem un neapūdeņojamās zemēs līdz 5—7 centneriem no hektāra.

Sasnēgt ražošanu no viena hektāra: linu šķiedrām nemelnzemes joslas rajonos līdz 4,5—5,5 centneriem, Urala un Sibīrijas rajonos līdz 4—5 centneriem no hektāra;

cukurbietēm Ukrainas PSR, Moldāvijas PSR un Ziemeļkaukaza rajonos līdz 255—265 centneriem, centrālās mežzemes apgabalu rajonos līdz 200—210 centneriem, Vidusāzijas un Kazachstānas rajonos līdz 400—425 centneriem no hektāra;

kartupeļiem nemelnzemes joslas rajonos līdz 155—175 centneriem, centrālās mežzemes apgabalu rajonos līdz 140—160 centneriem, Dienvidu un Ziemeļkaukaza rajonos līdz 135—155 centneriem un Urala un Sibīrijas rajonos līdz 125—145 centneriem no hektāra;

saulgrīžiem Ukrainas PSR, Moldāvijas PSR un Ziemeļkaukaza rajonos līdz 17—20 centneriem, centrālās mežzemes apgabalu rajonos līdz 14,5—16,5 centneriem un Pievolgas rajonos līdz 10—12 centneriem no hektāra.

3. Palielināt dārzeņu, kartupeļu un lopkopības produktu ieguli Maskavas, Leningradas, Urala, Donbasa, Kuzņeckas baseina pilsētu un citu rūpniecības centru un lielāko pilsētu apkārtmes joslās; radīt kartupeļu, dārzeņu audzēšanas un lopkopības bāzes jaunās rūpniecības rajonos.

Piecos gados palielināt kartupeļu audzēšanu spirta, cietes un sirupa rūp-

nīcu joslās apmēram par 50 procentiem un dārzeņu audzēšanu — konservu un dārzeņu žāvēšanas rūpniecībā — 2 reizes.

Piecos gados palielināt augļu dārzu un ogulāju platību kolchozu aptuveni par 70 procentiem, vīnogulāju — par 50 procentiem, tējas plantāciju — par 60 procentiem un citrusu kultūru — 4,5 reizes.

4. Piecos gados palielināt lopkopības produkciju: gaļas un speķa — par 80—90 procentiem, piena — par 45—50 procentiem, vilnas aptuveni 2—2,5 reizes, tai skaitā smalkvilnas — 4—4,5 reizes, olu (kolchozos un padomju saimniecībās) — 6—7 reizes.

Palielināt liellopu skaitu visā lauksaimniecībā par 18—20 procentiem, tai skaitā kolchozos — liellopu — par 36—38 procentiem un govju — aptuveni 2 reizes; aitū skaitu visā lauksaimniecībā — par 60—62 procentiem, tai skaitā kolchozos — par 75—80 procentiem; cūku skaitu visā lauksaimniecībā — par 45—50 procentiem, tai skaitā kolchozos — par 85—90 procentiem; putnu skaitu kolchozos — 3—3,5 reizes; zirgu skaitu visā lauksaimniecībā — par 10—12 procentiem, tai skaitā kolchozos — par 14—16 procentiem.

Nodrošināt augstākā līmeņa lopkopības tālāku attīstību Lietuvas PSR, Latvijas PSR un Igaunijas PSR, pievēršot īpašu vērību piena lopu audzēšanai un cūkkopībai.

Panākt piena izslaukumu no vienas govis nemelnzemes joslas rajonu kolchozos līdz 1800—2000 kilogramiem, centrālās mežzemes apgabalos — līdz 1700—2000 kilogramiem, Dienvidu un Pievolgas rajonos līdz 1600—1900 kilogramiem, Sibīrijas, Uralu un Ziemeļaustrumu Kazachstānas rajonos līdz 1500—1700 kilogramiem, Vidusāzijas rajonos līdz 700—900 kilogramiem, Aizkaukaza — līdz 900—1100 kilogramiem.

Celt vilnas cirpumu Dienvidu rajonu un Ziemeļkaukazijas rajonos no vienas smalkvilnas aitas līdz 5,2—5,8 kilogramiem, no vienas pussmalkvilnas aitas līdz 4,2—4,8 kilogramiem, Centrālās mežzemes apgabalos no vienas smalkvilnas aitas līdz 4,2—5,0 kilogramiem un no vienas pussmalkvilnas aitas līdz 4,0—4,2 kilogramiem, Pievolgas rajonos no vienas smalkvilnas aitas līdz 4,6—5,4 kilogramiem un no vienas pussmalkvilnas aitas 3,9—4,5 kilogramiem, Sibīrijas rajonos no vienas smalkvilnas aitas 4,3—4,9 kilogramiem un no vienas pussmalkvilnas aitas līdz 3,8—4,2 kilogramiem.

5. Nodrošināt jaunu ražīgāku graudu kultūru šķirņu, produktīvāku un ātri nogatavojošos kukurūzas šķirņu, cukurbietu šķirņu ar augstāku cukura saturu, saulgrīžu šķirņu ar augstu eļļas saturu ieviešanu ražošanā, kā arī jaunu lauksaimniecības kultūru šķirņu radīšanu, lai tās audzētu irīgējāmās zemēs. Uzlabot lauksaimniecības kultūru seklību audzēšanu kolchozos un padomju saimniecībās.

6. Nodrošināt darbu turpmāku paplašināšanu, lai izveidotu lauku aizsardzības mežu joslas stepju un mežu stepju rajonos, veiktu agromelioratīvus meža darbus citā ar augstāku eroziju, kā arī apmežotu smiltājus, radītu mežus ar saimniecisku nozīmi, zāles zonas ap pilsētām un rūpniecības centriem, gar upju, kanālu un ūdenskrātuvi krastiem.

Iekārtot piecgades laikā kolchozos un padomju saimniecībās ne mazāk kā 2,5 miljoni hektaru mežu aizsardzības stādījumu un ap 2,5 miljoni hektaru valsts mežu sējumu un dēstījumu.

7. Nodrošināt visu irīgējamo un nosusināto zemju augstākā līmeņa izmantošanu. Realizēt vispārēju pāreju uz jaunu irigācijas sistēmu ar pagaidu irigācijas kanāliem pastāvīgo vietā. Uzskatīt par pirmkārt veicamiem darbiem — irigācijas un apūdeņošanas sistēmu celtniecību, izmantojot Kulbiševs hidroelektrostacijas elektroenerģiju, V. I. Lēņina vārdā nosauktā Vol-

gas-Donas kuģniecības kanāla zonā, uzsākt irigācijas un apūdeņošanas sistēmu celtniecību Stalingradas hidroelektrostacijas, Turkmēnijas galvenā, Dienvidukrainas un Ziemeļkrievijas kanālu zonā.

Izdarīt sagatavošanas darbus irigācijas sistēmu būvei Kulundīnas stepju zemju irigācijai un apūdeņošanai. Turpināt irigācijas sistēmu celtniecības darbus Centrālās mežzemes apgabalos, Kuras-Araksas zemienē, Sirdarjas, Zervāšanas un Kaškadarjas upju baseinos, Centrālās Ferganas, Kubanas Jeļgorijskojas sistēmas, Ortotojskas ūdenskrātuves un Lielā Cuiiskas kanāla rajonos. Palielināt piecgadē apūdeņojamo zemju platību par 30—35 procentiem, izbūvēt kolchozos un padomju saimniecībās 30—35 tūkstoš dīķu un ūdenskrātuvi un nodrošināt to vispusīgu saimniecisku izmantošanu.

Nosusināt pūrvis Baltkrievijas PSR, Ukrainas PSR (vispirms Poljeses zemienē), Lietuvas PSR, Latvijas PSR, Igaunijas PSR, KPFSR Ziemeļrietumu un Centrālās Ferganas, Barabīnas zemienē un citos rajonos. Palielināt 1951.—1955. gadā nosusināto zemju platības par 40—45 procentiem.

8. Lai palielinātu piena lopu produktivitāti kolchozos un padomju saimniecībās, uzskatīt kā sevišķi svarīgu daudz intensīvākas lopkopības sistēmas — kūts perioda sistēmas ieviešanu, ievērojot rajonu īpatnības.

Aitkopības tālāku attīstībai organizēt iekārtotas ganības V. I. Lēņina vārdā nosauktā Volgas-Donas kuģniecības kanāla apūdeņojamos rajonos. Piekas-pijas līdzenumā, Nogajas stepēs un Turkmēnijas kanāla rajonā, apūdeņojot ganības ar karībā no apūdeņošanas līdžu nodošanas ekspluatācijā, lai šajos rajonos būtu radītas labi organizētas ganības lieliem un vislielākajiem aitū ganāmpulkiem.

Vidusāzijas un Kazachstānas rajonos nodrošināt augstākā līmeņa pļavu un ganību izveidošanu, izmantojot vietējo apūdeņošanu un lietojot arheiziskās akas, lai pakāpeniski saīsinātu lopu tālo pārdzīšanu.

9. Pabeigt galveno lauku darbu mehānizāciju kolchozos, plaši izvērst ietilpīgo darbu mehānizāciju lopkopībā,

sakopībā, dārkopībā, lauksaimniecības produktu transportēšanas, iekraušanas un izkraušanas darbos, pārpurvo to zemju masīvu nosusināšanā un jaunu zemju apgūšanā.

Sasnēgt 1955. gadā mehānizācijas līmeni: aršanā, graudaugu, tehnisko un lopbarības kultūru sējā līdz 90—95 procentiem, graudaugu un saulgrīžu novākšanā ar kombināliem līdz 80—90 procentiem, cukurbietu novākšanā līdz 90—95 procentiem, kukurūzas novākšanā ar kokvilnas novākšanas mašīnām līdz 60—70 procentiem, linu sēšanā un novākšanā līdz 80—90 procentiem, kartupeļu stādīšanā, starprindu rušināšanā un novākšanā līdz 55—60 procentiem, sienu pļaujā un skābarības sagatavošanā līdz 70—80 procentiem.

Nodrošināt mašīnu un traktoru staciju darbu uzlabošanu, paplašināt to darbību ietilpīgo darbu mehānizācijā visās kolchozu ražošanas nozarēs un paaugstināt MTS atbildību par lauksaimniecības kultūru ražošanas un lopkopības produktivitātes plānu izpildi.

Piecgades beigās palielināt MTS traktoru parka jaudu apmēram par 50 procentiem, sevišķi rušināšanas traktoru jaudu ar piekabēm lauksaimniecības kultūru starprindu apstrādei. Nodrošināt piecgadē izstrādes celšanu dienā uz vienu traktoru apmēram par 50 procentiem. Pabeigt daudz ekonomiskāko dizela traktoru ieviešanu.

Palielināt mašīnu un traktoru staciju tīklu Lietuvas PSR, Latvijas PSR, Igaunijas PSR un apgādāt tās ar traktoriem un lauksaimniecības mašīnām.

Uzskatīt par vienu no vissvarīgākajiem uzdevumiem ieviest elektrotaktorus un lauksaimniecības mašīnas, kas strādā uz elektriskās enerģijas bāzes, sevišķi lielo hidroelektrostaciju rajonos.

10. Nodrošināt kapitālieguldījumu novirzīšanu kolchozos vispirms sabiedriskās saimniecības attīstībai — saimniecības ēku, lopkopības telpu, irigācijas un apūdeņošanas kanālu ūdenskrātuvi celtniecībai, zemju attīrīšanai no krūmiem, mežu aizsargjoslu stādīšanai, kolchozu elektrostaciju un citu celtnu būvei, kas nepieciešamas kolchozu sabiedriskās saimniecības sekmīgai attīstībai un kolchozu un kolchoznieku ienākumu paaugstināšanai.

3. Preču apgrozībā, transportā un sakaru nozarē

1. Pamatojoties uz ražošanas pieaugumu rūpniecībā un lauksaimniecībā, palielināt piecos gados preču apgrozību valsts un kooperatīvā mazumtirdzniecībā apmēram par 70 procentiem.

1955. gadā, salīdzinot ar 1950. gadu, palielināt svarīgāko preču pārdošanu ledzīvotājiem aptuveni šādos apmēros: gaļas produktu — par 90 procentiem, zivju produktu — par 70 procentiem, sviesta — par 70 procentiem, siers — 2 reizes, augu eļļas — 2 reizes, dārzeņu, augļu un piena konservu — 2,5—3,0 reizes, cukura — 2 reizes, tējas — 2 reizes, vīnogu vīna — 2 reizes, alus par 80 procentiem, apģērbu — par 80 procentiem, kokvilnas, vilnas, zīda un lina audumu — par 70 procentiem, apavu — par 80 procentiem, zeķu — 2 reizes, adīto izstrādājumu — 2,2 reizes, mēbeļu — 3 reizes, metāla trauku — 2,5 reizes, velosipēdu — 3,5 reizes, šujmašīnu — 2,4 reizes, radiozvērfēru un televīzijas aparātu — 2 reizes, pulksteņu — 2,2 reizes, saldējamo skapju mājturības vajadzībām, veļas mazgājamo mašīnu un putekļu sūcēju — vairākas reizes.

Piecos gados paplašināt ēdniecību, restorānu un tējnīcu tīklu, palielināt produkcijas ražošanu sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos aptuveni par 80 procentiem, ievērojami uzlabot sortimentu.

Palielināt specializēto veikalu skaitu pārtikas preču, apģērbu, apavu, audumu, mēbeļu, trauku, saimniecības preču, kultūras priekšmetu un būvmateriālu pārdošanai. Ievērojami palielināt saldētavu un noliktavu būvniecību un tirdzniecības tīklu. Joprojām apgādāt pārtikas veikalus, ēdnīcas, restorānus un noliktavas ar saldējamām lietais un jaunāko iekārtu.

2. Paredzēt 1955. gadam, salīdzinot ar 1950. gadu, kravas apgrozības pieaugumu uz dzelzceļiem par 35—40 procentiem, upju transportā — par 75—80 procentiem, jūras transportā — par 55—60 procentiem, automobiļu transportā — par 80—85 procentiem, gaisa transportā — ne mazāk kā 2 reizes, cauruļvadu transportā — aptuveni 5 reizes.

3. Par svarīgāko uzdevumu dzelzceļu transportā uzskatīt dzelzceļu caurlaides spējas palielināšanu. Saskaņā ar to:

a) Palielināt, salīdzinot ar iepriekšējo piecgadi, otro sliežu ceļu nodošanu ekspluatācijā apmēram par 60 procentiem un elektrificēto dzelzceļu — 4 reizes. Palielināt staciju sliežu ceļu garumu aptuveni līdz 46 procentiem no dzelzceļu ekspluatējamo līniju garuma;

b) Izbūvēt un nodot pastāvīgai ekspluatācijā apmēram 2,5 reizes vairāk jaunu dzelzceļu nekā laikā no 1946.—1950. gadam. Pabeigt Dienvidsibīrijas maģistrales izbūvi ceļa posmos no Abakanas līdz Akmoļinskai. Pabeigt dzelzceļlīnijas Cardžou-Kungradas izbūvi un sākt izbūvēt Kungradas-Makatas dzelzceļu.

Izvērst šādu dzelzceļu būvi: Krasnojarska-Jenisejska, Gurmjeva-Astrachana, Agrila-Propina-Surguta. Veikt nepieciešamos darbus, lai rekonstruētu dzelzceļus Lietuvas PSR, Latvijas PSR un Igaunijas PSR;

c) Paplašināt līdz piecgades beigām, salīdzinot ar 1950. gadu, iecirkņu garumu, kas apgādāti ar autobloķēšanu, aptuveni par 80 procentiem un auto-stopiem ne mazāk kā 2,5 reizes, kā arī

11. Padomju saimniecību celtniecības laikā uzskatīt par svarīgāko uzdevumu paaugstināt preču ražošanu, vispirms kviešu, smalkas un pussmalkas vilnas un gaļas ražošanu, kā arī kolchozu lopkopību nodrošināt ar vajadzīgajiem lopiem.

Lai radītu stabilu lopbarības bāzi un pilnīgi apgādātu padomju saimniecību ganāmpulkus ar rupju un sulīgu barību, paplašināt padomju saimniecībās lopbarības kultūru sējumu par 45—55 procentiem. Nodrošināt padomju saimniecībās visu lauksaimniecības kultūru ražīguma ievērojami kāpinājumu. Paaugstināt padomju saimniecībās liellopu skaitu par 35—40 procentiem, to skaitā govju par 70—75 procentiem, aitū par 75—80 procentiem un cūku par 40—45 procentiem.

Palielināt 1955. gadā padomju saimniecībās piena izslaukumu no vienas govis līdz šādiem apmēriem: nemelnzemes joslas rajonos 3500—3900 kilogramu, centrālās mežzemes apgabalu — 3000—3400 kilogramu, Dienvidu un Ziemeļkaukazijas — 2800—3200 kilogramu, Sibīrijas un Ziemeļkazachstānas apgabalu — 2400—2900 kilogramu, Pievolgas, Vidusāzijas, Aizkaukazijas un Kazachstānas dienvidu apgabalu vajadzīgās lopu padomju saimniecībās — 2100—2600 kilogramu.

Panākt vidējo vilnas cirpumu no vienas smalkvilnas aitas Dienvidu, Ziemeļkaukazijas un Pievolgas rajonu padomju saimniecībās līdz 5,5—6,5 kilogramiem, Sibīrijas, Kazachstānas, Vidusāzijas un Aizkaukazijas — līdz 4,3—5,0 kilogramiem.

Pabeigt padomju saimniecībās pamatos visu darbu ietilpīgāko darbību komplekso mehānizāciju laukpīkībā, lopkopībā, lopbarības sagādē un sagatavošanā. Plašos apmēros veikt padomju saimniecībās dzīvokļu ēku, kultūras un sadzīves, kā arī ražošanas ēku celtniecību.

12. Lai nodrošinātu lauksaimniecības ražošanas paredzēto pieaugumu, noteikt piecgades laikā izdarāmo valsts kapitālieguldījumu apjomu lauksaimniecībā aptuveni 2,1 reizi lielāku, pie kam irigācijai un meliorācijai aptuveni 4 reizes lielāku nekā ceturtajā piecgadē.

Pavairot pārmiju skaitu, kas apgādātas ar elektrisku centralizāciju, aptuveni 2,3 reizes, ievērojami paplašināt dispečeru centralizācijas lietošanu. Nodrošināt šķirotavu turpmāku mehānizāciju. Turpināt darbus, lai ieviestu radiosakarus vilcienā kustības un manevrēšanas darba vadīšanai;

d) Uzlabot dzelzceļu līniju saimniecības stāvoklī. Piegādāt dzelzceļu transportam piecgades laikā par 85 procentiem sliežu vairāk nekā 1946.—1950. gadā;

e) Pilnīgi apmierināt dzelzceļu transportu ar maģistraļu tvaika lokomotīvē, elektriskām lokomotīvē, dzelzlokomotīvē, kravas, izotermiskiem un pasažieru vagoniem. Pabeigt pamatos vagonu darbības parka pāreju uz autosakabi un uzsākt ritošā sastāva apgādi ar lodīšu gultņiem. Uzsākt jaunu vagonu tvaika lokomotīvu, elektrolokomotīvu un dzelzlokomotīvu, to skaitā gāzu generatoru lokomotīvu ražošanu.

Uzlabot ritošā sastāva izmantošanu. Samazināt 1955. gadā vagonu apgrozības laiku ne mazāk kā par 18 procentiem un pagarināt lokomotīvu vidējo dienas braucienu ne mazāk kā par 12 procentiem, salīdzinot ar 1950. gadu. Ievērojami uzlabot vagonu kravas ietilpības izmantošanu un palielināt kravas vilcienā svaru.

Veikt pasākumus, lai uzlabotu darba organizāciju tiem darbiniekiem, kam sakars ar vilcienā kustību, īpaši lokomotīvu brigādēm.

4. Celt upju ostu caurlaides spēju aptuveni divas reizes. Pabeigt pirmo darbu posmu ostu celtniecībā un rekonstrukcijā Stalingradā, Saratovā, Kuibīševā, Uļjanovskā, Kazanā, Gorkajā, Jaroslavā, Molotovā, Omskā, No-

Turpinājums 4. lapa pusē

Partijas XIX kongresa direktīvas par PSRS attīstības piekto piecgadu plānu 1951.—1955. gadam

Turpinājums no 3. lapa pusē

vosibirskā, Chabarovskā, Osetrovā, Kotlasā un Pečorā. Apgādāt galvenās ostas ar augstāzīgām mechanizācijas līdzekļiem. Paplašināt mechanizēto kuģu pļestātnu celtniecību pie rūpniecības uzņēmumiem, kas atrodas upju krastos.

Pabeigt darbus Volgas-Baltijas ūdensceļa pārkārtošanā, padziļināt kuģniecības ceļus Kamas upē un izveidot vienotu dziļūdens transporta sistēmu PSRS Eiropas daļā.

Uzlabot kuģniecību un pavarot pasažieru un kravu pārvadāšanu Nemunas un Daugavas baseinos. Paredzēt tiltu uzcelsanu pāri Nemunai Kauņā un Daugavai Rīgā.

Rekonstruēt esošos un uzcelt jaunus kuģu būves un kuģu remonta uzņēmumus upju flotei. Nodrošināt pasažieru un kravu upju flotes celšanu, lai tā atbilstu kuģniecības noteikumiem lielās ūdenskrātuvēs. Cēl upju transporta lomu kravu pārvadāšanā Sibīrijas un Tālo Ziemeļu rajonos.

Nodrošināt pārvadājumu attīstību pa mazajām upēm vietējām vajadzībām.

5. Ievērojamos apmēros palielināt jūras tirdzniecības flotes tonnažu, paplašināt mūsu jūras kuģu būves bāzi,

ceļot jaunas un paplašināt esošās kuģu būves un kuģu remonta rūpnīcas. Veikt darbus Leningradas, Odesas, Zdanovas, Novorosijskas, Machačkajas, Murmanskas, Narjanmaras un Tālo Austrumu jūras ostu paplašināšanai un rekonstrukcijai. Nodrošināt jūras transporta tālāku attīstību Lietuvas PSR, Latvijas PSR un Igaunijas PSR, paplašināt Rīgas un Klaipēdas ostas.

Nodrošināt jūras ostu caurlaides spēju palielināšanu un paplašināt jūras kuģu remonta rūpnīcu jaudas aptuveni divkārtīgi. Palielināt zvejnieku ostu caurlaides spējas.

Palielināt kravu pārvadāšanu pa Ziemeļu jūras ceļu. Papildināt jūras floti ar jauniem ledlaukiem.

Paaugstināt upju, jūras un zvejniecības flotes darba kvalitāti, saīsināt kravu piegādes termiņus pārcērtājiem, uzlabot ostu darbu, saīsināt kuģu diskāvu.

6. Izbūvēt un rekonstruēt cieta seguma autoceļus apmēram par 50 procentiem vairāk nekā 1946.—1950. gadā, sevišķi dienvidu rajonos, Aizkaukaziā un Baltijas republikās.

Palielināt vispārējās lietošanas automobiļu transporta īpatnējo svaru kravu un pasažieru pārvadāšanā. Pabeigt resoru nozīmes automobiļu saimniec-

ības apvienošanu. Uzlabot automobiļu izmantošanu un ievērojami pazemināt pārvadājumu pašizmaksu. Paplašināt autoremontu rūpnīcu un automobiļu tehniskās apkalpošanas staciju tīklu. Piecgadē palielināt pastāvīgi darbojošos starppilsētu autobusu līniju garumu apmēram divkārtīgi.

7. Ievērojami palielināt civilās gaisa flotes transporta lidmašīnu parku, kā arī gaisa līniju un lidostu tīklu, kas iekārtoti diennakts darbam.

8. Nodrošināt sekuru līdzekļu tālāko attīstību; piecgadē palielināt starppilsētu telefonu un tālgrāfa kabeļu garumu ne mazāk kā 2 reizes. Ievērojami palielināt radio raidstaciju jaudu. Izvērst darbus ultra īso radio raidījumu un radio releju sakaru ieviešanā. Paplašināt pilsētu telefonu staciju jaudu piecgadē par 30—35 procentiem.

Uzlabot pasta sakaru darbu, piegādājot ledzīvotājiem preses un pasta sūtījumus, un nodrošināt pasta pārvadāšanu pa starprajonu traktiem, galvenokārt ar auto transportu.

9. Saskaņā ar transporta un sakaru tālākās attīstības plānu palielināt valsts kapitālieguldījumus transportā un sakaros 1951.—1955. gadā aptuveni par 63 procentiem, salīdzinot ar 1946.—1950. gadu.

nieku pieredzi, nodrošinot zinātnisko atklājumu plašu izmantošanu praksē. Visnotaļ palielināt zinātnieku teoretiskās problēmas visās zinību nozarēs; nostiprināt zinātnes sakarus ar ražošanu.

Ievērojot pieaugušo ledzīvotāju arvien lielāku tieksmi papildināt savu izglītību, tālāk attīstīt augstākās un vidējās neklāties un vakara speciālās mācību iestādes, kā arī vispārīgtojošās skolas strādājošiem pilsoņiem, nepārtraucot darbu ražošanā.

7. Lai apmierinātu tautas saimniecības pieaugošās prasības pēc kvalificētiem kadriem, sevišķi sakarā ar tālāko jaunākās tehnikas ieviešanu ražošanā, uzlabot jauno kvalificēto strādnieku sagatavošanas kvalitāti valsts darba rezervju sistēmā un nodrošināt strādnieku kvalifikācijas celšanu un to sagatavošanu individuālās un brigāžu apmācības ceļā un ar kursu un skolu sistēmu, kas organizējama uzņēmumos.

8. Realizēt kino un televīzijas tālāko attīstību. Paplašināt kinoteātru tīklu, palielinot kino iekārtu skaitu piecgadē apmēram par 25 procentiem, kā arī palielināt kinofilmu izlaidi.

Paplašināt 1955. gadā, salīdzinot ar 1950. gadu, masu bibliotēku tīklu, ne mazāk kā par 30 procentiem un klubu tīklu — par 15 procentiem, uzlabojot to darbu ledzīvotāju apkalpošanā.

Lai nodrošinātu daļlīdzenības un zinātniskās literatūras, mācību grāmatu, žurnālu un laikrakstu izlaidis pieaugumu, paplašināt poligrāfisko rūpniecību un uzlabot iespējas kvalitāti un grāmatu noformēšanu.

9. Saskaņā ar paredzēto veselības aizsardzības, izglītības, zinātnes un kultūras izglītības iestāžu attīstību palielināt kapitālieguldījumu apjomu šiem mērķiem piecgadē apmēram par 50 procentiem, salīdzinot ar iepriekšējo piecgadi.

Piektais piecgadu plāns nosaka jaunu, varenu PSRS tautas saimniecības pacelumu un nodrošina ievērojamu tautas materialās labklājības un kultūras līmeņa kāpinājumu.

Piecgades plāna izpildē būs liels solis uz priekšu pārejā no socialisma uz komunismu.

Piektā piecgadu plāna izpildē nepieciešams:

a) Mobilizēt saimniecības iekšējos avotus socialistisko uzkrājumu tālākam pieaugumam, panākot stingru valsts disciplīnas ieviešanu un ražošanas plāna izpildi katrā uzņēmumā tam noteiktā sortimentā. Lai nodrošinātu piecgadu uzdevumus tautas saimniecības attīstībā un darbaļaužu materialā un kultūras līmeņa pacelšanā, nepieciešams palielināt valsts kapitālās celtniecības apjomu 1951.—1955. gadā aptuveni par 90 procentiem, bet valsts assignējumus šai celtniecībai aptuveni tikai par 60 procentiem, salīdzinot ar ceturto piecgadi, lai iztrūkstos 30 procentus segtu uz celtniecības pašizmaksas attiecīgu pazeminājumu, paaugstinot darba ražīgumu, pazeminot pieskaitāmos izdevumus, pazeminot būvmateriālu un iekārtas cenas.

b) Pamatojoties uz pirmindas tehnikas ieviešanu visās tautas saimniecības nozarēs, darba organizācijas uzlabojumu un darbaļaužu kultūras un tehnikas līmeņa paaugstinājumu, celt piecgades laikā darba ražīgumu rūpniecībā aptuveni par 50 procentiem, celtniecībā par 55 procentiem, lauksaimniecībā par 40 procentiem. Pabeigt pamatos piektās piecgades laikā smago darbu un darba ietilpīgo procesu mechanizāciju rūpniecībā un celtniecībā.

c) Pazemināt piecgades laikā rūpniecības produkcijas pašizmaksu aptuveni par 25 procentiem un celtniecības darbu — ne mazāk kā par 20 procentiem. Saīsināt celtniecības termiņus un nodrošināt celtniecības darbu kvalitātes

paaugstinājumu. Pazemināt mašīnu un traktoru staciju traktoru darba pašizmaksu aptuveni par 25 procentiem, dzelzceļu pārvadājumu — par 15 procentiem, mazumtirdzniecības apgrozījuma izdevumus par 23 procentiem, Krievi samazināt noleta organizāciju pieskaitāmos izdevumus rūpniecībā, kā arī lauksaimniecības produktu sūtīdē un realizācijā.

d) Izraisīt izgudrotāju un racionalizatoru masu kustību, iesaistot inženierus, tehniķus, strādniekus un kolchozniekus cīņā par ražošanas turpmāko tehnisko uzlabošanu un paplašināšanu, par vispusīgu mechanizāciju, darba apstākļu atvieglošanu un uzlabošanu. Nodrošināt saimniecisko organizāciju praksi, kuras nepietiekami novērtē jaunās tehnikas un darba mechanizācijas ieviešanas uzdevumus un pieļauj darba spēka nepareizu izlietošanu.

e) Nelokāmi realizēt visos lielajos un mazajos saimniecības celtniecības sektoros taupības režīmu, celt uzņēmumu rentabilitāti. Saimniecības darbiniekiem jāmeklē, jāatrod un jāizmanto apsliktas rezerves, kas ietvertas pašā ražošanā, maksimāli jāizmanto esošā ražošanas jauda, sistematiski jāuzlabo ražošanas metodes, jāpazemina produkcijas pašizmaksa, jārealizē saimnieciskais aprēķins.

Nodrošināt turpmāk ievērojamus materiālo resursu ietaupījumus, likvidējot materiālu un iekārtas nevajadzīgu nolietošanu, pastiprinot cīņu pret brāķi, ieviešot taupības atbilstošus materiālus, plaši izlietojot pilnvērtīgus aizstājējus un progresīvu ražošanas tehnoloģiju.

Pastiprināt finansu orgānu finansālo kontroli par saimniecības plānu izpildi un taupības režīma ieviešanu.

f) Divkārt palielināt valsts materialās un partijas rezerves, kas var mūsu zemi garantēt pret visādam nejaisībām.

Sis (piektais) piecgadu plāns no jauna rāda visai pasaulei socialisma lielo dzīvības spēku, socialistiskās saimniecības sistēmas radikālās priekšrocības, salīdzinot ar kapitalistisko sistēmu. Sis piecgadu plāns ir mierīgas saimnieciskās un kultūras celtniecības plāns. Tas palīdzēs tālāk nostiprināt un paplašināt Padomju Savienības un tautas demokrātijas valsts ekonomisko sadarbību un attīstīt ekonomiskos sakarus ar visām zemēm, kas vēlas attīstīt tirdzniecību un līdztiesības un savstarpēju izdevīguma pamatu.

Piecgadu plānā paredzēta padomju ekonomikas mierīgā attīstība kontrastē ar kapitalistisko zemju ekonomiku, kuras militarizē tautas saimniecību, cenšas iegūt maksimālo peļņu kapitalistiem un vēl vairāk palielina darbaļaužu nabadzību.

Piecgadu plānā izvirzītie uzdevumi uzliek lielas prasības partijai, padomju, saimnieciskajām, arodbiedrību un komjaunatnes organizācijām, uzliek tām pienākumu mobilizēt plašās darbaļaužu masas jaunā piecgadu plāna izpildīšanai un pārsniegšanai, izvērst mūsu organizāciju darba trūkumu plašu kritiku, lai jo ātrāk likvidētu šos trūkumus.

Visnotaļ jāatbaida rūpniecības un kolchozu novatoru, transporta un citu tautas saimniecības nozaru pirmindnieku centieni palielināt ražošanu, paaugstināt darba ražīgumu un pazemināt pašizmaksu.

Socialistiskās sacensības lielais spēks, strādnieku, kolchoznieku un inteliģences vienprātīgā tieksme nosargāt mieru, darbaļaužu nelokāmā apņēmība uzcelt komunistisko sabiedrību — jāvirza tā, lai jaunā piecgade tiktu izpildīta un pārsniegta.

Komunistiskās partijas pārbaudītajā vadībā Padomju Savienības tautas sekmīgi izpildīs jauno piecgadu plānu

4. Tautas materialās labklājības, veselības aizsardzības un kultūras līmeņa pacelšanā

1. Pamatojoties uz socialistiskās ražošanas nepārtraukto pieaugumu un sabiedriskā darba ražīguma pacelšanos, palielināt PSRS nacionālo ienākumu piecos gados ne mazāk kā par 60 procentiem un sakarā ar to nodrošināt strādnieku un kalpotāju, kā arī zemnieku ienākumu tālāku pieaugumu.

Atbilstoši ražošanas apjoma un darba ražīguma pieaugumam, kā arī uzdevumiem kultūras celtniecībā, paredzēt strādnieku un kalpotāju skaita palielināšanu tautas saimniecībā 1955. gadā — piecgades pēdējā gadā, — salīdzinot ar 1950. gadu, apmēram par 15 procentiem.

2. Arī turpmāk nemīti pazemināt mazumtirdzniecības cenas masu patēriņa priekšmetiem, ievērojot, ka cenu pazemināšana ir galvenais līdzeklis sistematiskai strādnieku un kalpotāju reālās darba algas un zemnieku ienākumu paaugstināšanai. Paaugstināt strādnieku un kalpotāju reālo darba algu, ievērojot mazumtirdzniecības cenu pazemināšanu, ne mazāk kā par 35 procentiem.

Noteikt valsts assignējumu pieaugumu strādnieku un kalpotāju sociālajai apdrošināšanai piecos gados apmēram par 30 procentiem, salīdzinot ar 1950. gadu.

Pamatojoties uz kolchoznieku darba ražīguma palielināšanos, ražošanas pieaugumu kolchozos, zemkopības un lopkopības produkcijas palielināšanos, paaugstināt kolchoznieku ienākumus naudā un naturā (naudas izteiksmē) ne mazāk kā par 40 procentiem.

3. Lai vēl vairāk uzlabotu strādnieku un kalpotāju dzīvokļu apstākļus, maksimāli paplašināt dzīvokļu celtniecību. Paredzēt piecgadu plānā plašu valsts dzīvokļu celtniecības programmu, palielinot kapitālieguldījumus šim vajadzībām apmēram 2 reizes, salīdzinot ar iepriekšējo piecgadi. Pilsētās un strādnieku ciematos valsts būvniecības sistēmas ietvaros nodot ekspluatācijā jaunus dzīvojamus namus ar kopplatību ap 105 miljoni kvadrātmetri. Pilsētās un strādnieku ciematos veicināt individuālo dzīvojamo namu celtniecību, ko ledzīvotāji realizē ar pašu līdzekļiem un ar valsts kredīta palīdzību.

Uzlabot pilsētu un strādnieku ciematu ledzīvotāju komunālo un sadzīves

vajadzību apkalpošanu, paplašināt ūdensvada un kanalizācijas tīklu, namu termofikāciju un gāzes piegādi dzīvokļos, paplašināt pilsētu transportu un tālāk attīstīt pilsētu labiekārtošanu. Līdz piecgades beigām palielināt kapitālieguldījumu apjomu komunālajā celtniecībā, salīdzinot ar 1950. gadu, apmēram par 50 procentiem.

4. Nodrošināt ledzīvotāju veselības aizsardzības tālāku uzlabošanu un attīstību.

Piecgades laikā paplašināt slimnīcu, dispanseru, dzemdību namu, sanatoriju, atpūtas namu, mazbērnu novietņu un bērnu dārzu tīklu, palielinot vietu skaitu slimnīcās ne mazāk kā par 20 procentiem, vietu skaitu sanatorijās aptuveni par 15 procentiem, atpūtas namos — par 30 procentiem, mazbērnu novietnēs — par 20 procentiem un bērnu dārzos — par 40 procentiem.

Piecos gados palielināt vietu skaitu Lietuvas PSR slimnīcās apmēram par 40 procentiem, Latvijas PSR — par 30 procentiem un Igaunijas PSR — par 30 procentiem.

Nodrošināt slimnīcu, dispanseru un sanatoriju tālāku apgādi ar jaunākajiem medicīniskajiem aparātiem un uzlabot šo iestāžu darba kultūru.

Piecos gados palielināt ārstu skaitu visā zemē ne mazāk kā par 25 procentiem un plašāk izvērst ārstu kvalifikācijas celšanas pasākumus.

Orientēt medicīnas zinātniskos darbiniekus uz svarīgāko veselības aizsardzības uzdevumu risināšanu, īpašu uzmanību veltījot profilakses jautājumiem, nodrošināt, lai medicīnas zinātnes sasniegumus pēc iespējas drīzāk ieviestu praksē.

1955. gadā, salīdzinot ar 1950. gadu, ne mazāk kā 2,5 reizes palielināt medikamentu, medicīnisko aparātu un instrumentu ražošanu, pievērsot sevišķu uzmanību tam, lai plašāk mērogā ražotu jaunākos medikamentus un citus efektīvus ārstniecības un profilakses līdzekļus, kā arī modernus medicīniskos aparātus diagnostikas un ārstniecības vajadzībām.

Nodrošināt fiziskās kultūras un sporta tālāku attīstību.

5. Līdz piecgades beigām beigt pārēju no septiņgadīgās izglītības uz vispārējo vidējo (desmitgadīgo) izglītību republiku galvaspilsētās, republikaniskās pakļautības pilsētās, apgabalos, novadu un lielākajos rūpniecības centros. Sagatavot apstākļus, lai nākamajā piecgadē pilnīgi realizētu vispārējo vidējo (desmitgadīgo) izglītību pārējās pilsētās un uz laukiem.

Lai nodrošinātu augošajam skolu tīklam vajadzīgo skolotāju skaitu, palielināt uzņemšanu pedagogiskajos institutos 1951.—1955. gadā par 45 procentiem, salīdzinot ar 1946.—1950. gadu; palielināt jaunuzņemamo studentu skaitu Lietuvas PSR pedagogiskajos institutos 2,3 reizes, Latvijas PSR — par 90 procentiem un Igaunijas PSR — par 60 procentiem.

Palielināt skolu celtniecību pilsētās un laukos apmēram par 70 procentiem, salīdzinot ar iepriekšējo piecgadi.

Lai vēl vairāk palielinātu vispārīgtojošās skolas vīzī socialistiskajā audzināšanā un nodrošinātu vidusskolu beigušajiem iespēju brīvī izvēlēties arodu, uzsākt polittechniskās mācības vidusskolās un veikt pasākumus, kādi nepieciešami pārejai uz vispārējo polittechnisku izglītību.

6. Atbilstoši tautas saimniecības un kultūras celtniecības tālākās attīstības uzdevumiem, piecgades laikā palielināt visa veida speciālistu izlaidumu augstākajās un vidējās speciālās mācību iestādēs aptuveni par 30—35 procentiem.

Palielināt augstākās mācību iestādes beigušo speciālistu izlaidumu svarīgākajām rūpniecības, celtniecības un lauksaimniecības nozarēm 1955. gadā, salīdzinot ar 1950. gadu, aptuveni 2 reizes.

Piecos gados paplašināt zinātnisko un zinātniski pedagogisko kadru sagatavošanu augstāko mācību iestāžu un zinātniski pētniecisko institutu aspirantūrā aptuveni 2 reizes, salīdzinot ar iepriekšējo piecgadi.

Uzlabot zinātniski pētniecisko institutu darbu un augstāko mācību iestāžu zinātnisko darbu, pilnīgāk izmantot zinātniskos spēkus, lai risinātu svarīgākos tautas saimniecības attīstības jautājumus un vispārinātu pirmind-

GROZĪTO PARTIJAS STATUTU TEKSTS

(Kongresa dienas kārtības 4. punkts)

Padomju Savienības Komunistiskās Partijas STATUTI

I

Partija. Partijas biedri, to pienākumi un tiesības

1. Padomju Savienības Komunistiskā partija ir vienādu uzskatu cilvēku — komunistu brīvprātīga kaujinieciskā savienība, kas organizēta no strādnieku šķiras, darba zemnieku un darba inteliģences laudim.

Padomju Savienības Komunistiskā partija, organizējusi strādnieku šķiras un darba zemnieku savienību, 1917. gada Oktobra Revolūcijas rezultātā panāca kapitalistu un muļnieku varas gāšanu, proletariāta diktatūras organizēšanu, kapitālisma likvidēšanu, iznīcināja iespēju cilvēkam ekspluatēt cilvēku un nodrošināja socialistiskās sabiedrības uzcelšanu.

Tagad Padomju Savienības Komunistiskās partijas galvenie uzdevumi ir uzcelt komunistisko sabiedrību, pakāpeniski pārejot no socialisma uz komunismu, nemīgi celt sabiedrības materiālo un kultūras līmeni, audzināt sabiedrības locekļus internacionālisma un brālīgu sakaru nodibināšanas garā ar visu zemju darbaļaudīm, visnotaļ stiprināt Padomju Dzimtenes aktīvo aizsardzību pret tās ienaidnieku agresīvo rīcību.

2. Par Padomju Savienības Komunistiskās partijas biedru var būt katrs darba cilvēks, Padomju Savienības pilsonis, kas neeksploatē cita darba spēku, atzīst partijas programmu un Statutus, aktīvi veicina to realizēšanu, darbojas vienā no partijas organizācijām un izpilda visus partijas lēmumus.

Partijas biedrs maksā noteikto biedru naudu.

3. Partijas biedra pienākumi ir:

- a) visnotaļ sargāt partijas vienību kā partijas spēka un vienības galveno nosacījumu;
- b) būt aktīvam cīņā par partijas lēmumu izpildi. Partijas biedram nepietiek tikai piekrist partijas lēmumiem, partijas biedram jācīnās par šo lēmumu realizēšanu dzīvē. Komunistu pasīva un formāla izturēšanās pret partijas lēmumiem vājina partijas kaujas spējas un tāpēc nav savienojama ar atrašanos tās rindās;
- c) būt par paraugu darbā, apgūt savu darba tehniku, nemīgi ceļot savu ražošanas, darba kvalitāti;
- d) ik dienas stiprināt saiti ar masām, laikus atsaucies uz darbaļaudžu prasībām un vajadzībām, izskaidrot bezpartejiskajām masām partijas politikas un lēmumu nozīmi, paturot prātā, ka partijas spēks un neuzvaramība ir tās ciešās un nesaraucāmās saistēs ar tautu;
- e) strādāt, lai celtu savu apzinīgumu, lai apgūtu marksisma-lenīnisma pamatus;
- f) ievērot partijas un valsts disciplīnu, kas vienādi obligāta visiem partijas biedriem. Partijā nevar būt divu disciplīnu — viena vadītājiem, otra ierindas biedriem. Partijai ir viena ierindas disciplīna, viens likums visiem komunistiem, neatkarīgi no nopelniem un ienemamiem amatiem. Partijas un valsts disciplīnas pārkāpšana ir liels ļaunums, kas kaitē partijai un tāpēc nav savienojams ar atrašanos tās rindās;
- g) izvērst paškritiku un kritiku no apakšas, noskaidrot darba trūkumus un panākt to novēršanu, cīnīties pret ārīko spiedienu un panākumu reiboni darbā. Kritikas apspiešana ir liels ļaunums. Kas nomāc kritiku, aizstāj to ar ārīko spiedienu un slavināšanu, nevar atrasties partijas rindās;
- h) zīgot vadošajiem partijas orgāniem līdz pat partijas Centrālajai Komitejai par darba trūkumiem, neskatoties uz personām. Partijas biedram nav tiesības slēpt lietu nelabvēlīgo stāvokli, paļaut garām nepareizai rīcībai, kas kaitē partijai un valsts interesēm. Kas traucē partijas biedram izpildīt šo pienākumu, bargi sodāms kā partijas gribas pārkāpējs;
- i) būt patiesīgam un godīgam partijas priekšā, nepieļaut patiesības slēpšanu un sagrozīšanu. Komunista nepatiesīgums partijas priekšā un partijas krāpšana ir lielākais ļaunums un nav

savienojams ar atrašanos partijas rindās;

j) neizpaust partijas un valsts noslēpumu, parādīt politisku modrību, paturot prātā, ka komunistu modrība vajadzīga jebkurā darba laukā un jebkuros apstākļos. Partijas un valsts noslēpuma izpaušana ir noziegums pret partiju un nav savienojams ar atrašanos tās rindās;

k) jebkurā partijas uzticētā amatā nelokāmi izpildīt partijas norādījumus par kadru pareizo izraudzīšanu pēc to politiskajām un darba īpašībām. So norādījumu pārkāpšana, darbinieku izraudzīšana pēc draudzīgiem sakariem, personīgām simpatijām, kaimiņu attiecībām un radniecības, nav savienojama ar atrašanos partijā.

4. Partijas biedram ir tiesības:

- a) piedalīties partijas politikas jautājumu brīvā un lietiskā apspriešanā partijas sapulcēs vai partijas presē;
- b) partijas sapulcēs kritizēt jebkuru partijas darbinieku;
- c) vēlēti partijas orgānus un tikt tajos ievēlētiem;
- d) prasīt personīgu piedalīšanos visos gadījumos, kad tiek pieņemts lēmums par viņa darbību vai izturēšanos;
- e) griezties ar jebkuru jautājumu un ziņojumu jebkurā partijas instancē līdz pat Padomju Savienības Komunistiskās partijas CK.

5. Uzņemšana par partijas biedru notiek vienīgi individuālā kārtībā. Jaunus biedrus uzņem no kandidātu skaita, kam ir noteiktais kandidata stažs. Par partijas biedriem uzņem apzinīgus, aktīvus un komunistam uzticīgus strādniekus, zemniekus un inteliģentus.

Partijā uzņem personas, kas sasniegušas 18 gadu vecumu. Kārtība, kādā kandidātus uzņem par partijas biedriem:

- a) tie, kas iestājas par biedriem partijā, iesniedz rekomendācijas no trim partijas biedriem, kuru partijas stažs nav mazāks par trim gadiem un kas tos pazīst kopējā darbā ne mazāk kā gadu.

Pirmā piezīme. Ja partijā uzņem VLKJS biedrus, VLKJS rajona komitejas rekomendācija piedziņāma viena partijas biedra rekomendācijai.

Otrā piezīme. Padomju Savienības Kompartijas CK locekļi un kandidāti atturas no rekomendēšanas.

b) Jautājumu par uzņemšanu partijā apspriež un izlemj partijas pirmorganizācijas kopsapulce, kuras lēmums stājas spēkā pēc rajona komitejas apstiprinājuma, bet pilsētās, kur nav sadalījuma rajonos, — pēc partijas pilsētas komitejas apstiprinājuma.

Apspriežot jautājumu par uzņemšanu partijā, rekomendētāji klātbūtnē nav obligāti.

c) Jaunatnē, līdz 20 gadiem ieskaitot, iestājas partijā vienīgi caur VLKJS.

d) Personas, kas agrāk sastāvējušas citās partijās, uzņem partijā ar piecu partijas biedru rekomendācijām: triju ar desmitgadīgu partijas stažu un divu ar pirmsrevolūcijas partijas stažu, — vienīgi caur partijas pirmorganizāciju ar obligātu Padomju Savienības Kompartijas CK apstiprinājumu.

6. Rekomendētāji ir atbildīgi par savu rekomendāciju pilnvērtību.

7. Partijas stažs biedriem, kurus uzņem partijā no kandidātiem, skaitās no tās dienas, kad partijas attiecīgās pirmorganizācijas kopsapulce pieņemusi lēmumu par attiecīgā biedra apstiprināšanu par partijas biedru.

8. Katru biedru, kas no partijas vienas organizācijas pārcēlās uz citas organizācijas darbības rajonu, šī pēdējā ieskaita savu biedru skaitā.

Piezīme. Partijas biedru pārcelšanās no vienas organizācijas uz otru notiek saskaņā ar Padomju Savienības Kompartijas CK izstrādātajiem noteikumiem.

9. Partijas biedri un kandidāti, kas trīs mēnešus bez dibinātiem iemesliem nav maksājuši biedru naudu, skaitās automatiski izstājušies no partijas, par ko partijas pirmorganizācija pieņem attiecīgu lēmumu, kas apstiprināms partijas rajona vai pilsētas komitejai.

10. Jautājumu par komunistu izslēgšanu no partijas izlemj partijas tās pirmorganizācijas kopsapulce, kuras biedrs ir izslēdzamais, un apstiprina partijas rajona vai pilsētas komiteja. Rajona vai pilsētas komitejas lēmums par izslēgšanu no partijas stājas spēkā tikai tad, ja to apstiprinājis partijas apgabala komiteja, novada komiteja vai Savienotās republikas kompartijas CK.

Kamēr lēmumu par izslēgšanu no partijas nav apstiprinājis apgabala komiteja, novada komiteja vai Savienotās republikas kompartijas CK, partijas biedra karte paliek pie partijas biedra un viņam ir tiesība apmeklēt partijas slēgtās sapulces.

11. Partijas pirmorganizācija nevar pieņemt lēmumu par komunistu izslēgšanu no partijas, ja viņš ir Padomju Savienības Kompartijas CK, Savienotās republikas kompartijas CK, partijas novada komitejas, apgabala komitejas, apvidus komitejas, pilsētas komitejas vai rajona komitejas loceklis.

Jautājumu par Savienotās republikas kompartijas CK, novada komitejas, apgabala komitejas, apvidus komitejas, pilsētas komitejas vai rajona komitejas locekļa izslēgšanu no partijas komitejas sastāva vai no partijas izlemj attiecīgās komitejas plenums, ja plenums ar divām trešdaļām balsu to atzīst par nepieciešamu.

12. Jautājumu par Padomju Savienības Kompartijas CK locekļa izslēgšanu no CK sastāva vai no partijas izlemj partijas kongress vai kongresu starplūkā — Padomju Savienības Kompartijas CK plenums ar divu trešdaļu CK Plenuma locekļu vairākumu. No CK izslēgto automatiski aizstāj CK locekļu kandidāts tajā kārtībā, kādu kongress noteicis, ievērojot CK locekļu kandidātus.

13. Tajos gadījumos, kad partijas biedrs iedarījis pārkāpumu, kas sodāms tiesas ceļā, viņu izslēdz no partijas, par pārkāpumu paziņojot administratīvajam un tiesu iestādēm.

14. Izlemjot jautājumu par izslēgšanu no partijas, jānodrošina vislielākā uzmanība un biedriskā atsaucība, kā arī pret partijas biedru celti apsūdzību pamatotības rūpīga analīze.

Par sīkiem pārkāpumiem piemērojami partijas audzināšanas un ietekmēšanas līdzekļi (aizrādījums, rājiens utt.) un nevis izslēgšana no partijas, kas ir augstākais partijas sods.

Nepieciešamos gadījumos uzlikt partijas sodu, partijas organizācija var pārcelt partijas biedru par kandidātu uz laiku līdz vienam gadam.

15. No partijas izslēgto apelācijas, kā arī partijas organizāciju lēmumi par izslēgšanu no partijas attiecīgajiem partijas orgāniem jāizskata ne vēlāk kā divdesmit dienu laikā pēc to saņemšanas.

II

Partijas kandidāti

16. Visām personām, kas vēlas iestāties partijā, jāiziet kandidata stažs, kas nepieciešams, lai kandidāts varētu iepazīties ar partijas programmu, Statutiem, taktiku un lai nodrošinātu partijas organizācijai kandidata personīgo īpašību pārbaudi.

17. Kandidātu uzņemšanas kārtība (individuāla uzņemšana, rekomendāciju iesniegšana un to pārbaude, pirmorganizācijas lēmums par uzņemšanu un tā apstiprināšana) ir pilnīgi tāda pati, kā uzņemot par partijas biedru.

18. Kandidata staža ilgums ir viens gads.

Partijas organizācijai jāpalīdz kandidātam sagatavoties viņa uzņemšanai par partijas biedru. Pēc kandidata staža izbeigšanās partijas organizācijai jāizskata partijas sapulcē jautājums par partijas kandidātu. Ja partijas kandidāts nav varējis pietiekami sevi pa-

rādīt tādu iemeslu dēļ, kuras partijas organizācija atzīst par dibinātiem, partijas pirmorganizācija var pagarināt viņam kandidata stažu ne vairāk kā par vienu gadu. Tajos gadījumos, kad kandidata staža izbeigšanās laikā noskaidrojies, ka partijas kandidāts savu personīgo īpašību dēļ nav cienīgs, ka viņu uzņem par partijas biedru, par-

tijas organizācija pieņem lēmumu par viņa izslēgšanu no partijas kandidātu skaita.

19. Partijas kandidāti piedalās ar padomdevēju balsstiesībām tās organizācijas sapulcēs, kurā viņi sastāv.

20. Partijas kandidāti maksā parasto biedra naudu vietējās partijas komitejas kasē.

III

Partijas uzbūve. Partijas iekšējā demokratija

21. Partijas organizatoriskās uzbūves vadošais princips ir demokrātiskais centralisms, kas nozīmē:

a) ka visi vadošie partijas orgāni, no zemākā līdz augstākajam, tiek vēlēti;

b) ka partijas orgāniem periodiski jāsniedz par savu darbību pārskats savām partijas organizācijām;

c) stingrā partijas disciplīnā un mazākuma pakļaušanos vairākumam;

d) ka augstāko orgānu lēmumi bez ierunām obligāti zemākajiem orgāniem.

22. Partija uzbūvēta pēc teritoriālās un ražošanas pazīmes: partijas organizācija, kas apkalpo kādu rajonu, skaitās par augstāko attiecībā pret visām partijas organizācijām, kas apkalpo šā rajona daļas, vai partijas organizācija, kas apkalpo veselu darba nozari, skaitās par augstāko attiecībā pret visām partijas organizācijām, kas apkalpo šās darba nozares daļas.

23. Visas partijas organizācijas ir autonomas vietējo jautājumu izlemšanā; ciktāl šie lēmumi nerunā pretim partijas lēmumiem.

24. Katras partijas organizācijas augstākais vadošais orgāns ir kopsapulce (pirmorganizācijām), konference (piemēram, rajonu, apgabalu organizācijām), kongrese (Savienoto republiku kompartijām, Padomju Savienības kompartijai).

25. Kopsapulce, konference vai kongrese ievēlē biroju vai komiteju, kas ir to izpildu orgāni un vada visu organizācijas kārtējo darbu.

26. Partijas orgānu vēlēšanās balsošana par sarakstiem noliegta. Jābalso par atsevišķām kandidātūram, pie kam visiem partijas biedriem nodrošinātas nelobēzotas tiesības noraidīt kandidātus un kritizēt tos. Vēlēšanas izdara, aizklāti (slepeni) balsojot par kandidātiem.

27. Pilsētās un rajonu centros partijas un valdības svarīgāko lēmumu apspriešanai sasauk pilsētu un rajonu partijas organizāciju aktīvus, pie kam

aktīvi jāsauc nevis parādei un šo lēmumu formāli svinīgai apstiprināšanai, bet to patiesai apspriešanai.

28. Partijas politikas jautājumu brīva un lietiska apspriešana atsevišķās organizācijās vai visā partijā ir katras partijas biedra neatņemama tiesība, kas ietiek no partijas iekšējās demokratijas. Tikai uz partijas iekšējās demokratijas pamata var tikt attīstīta bojāvestiska paškritika un stiprināta partijas disciplīna, kurai jābūt apzinīgai, bet nevis mehāniskai.

Beļ plaša diskusija, sevišķi diskusija Vissavienības mērogā par partijas politikas jautājumiem, jāorganizē tā, lai tā nevarētu novest pie nenozīmīga mazākuma mēģinājumiem uzspiest savu gribu partijas vairākumam vai pie mēģinājumiem radīt frakcionārus grupējumu, kas lauž partijas vienotību, pie sašķelšanas mēģinājumiem, kas var satricināt socialistiskās iekārtas spēku un izturību.

Plaša diskusija Vissavienības mērogā var tikt atzīta par nepieciešamu tikai tad, ja:

a) šo nepieciešamību atzīst vismaz dažas vietējās apgabala vai republikas mēroga partijas organizācijas;

b) ja Padomju Savienības Kompartijas Centrālajā Komitejā nav pietiekami stingra vairākuma partijas politikas svarīgākajos jautājumos;

c) ja, neraugoties uz to, ka Centrālajā Komitejā ir stingrs vairākums, kas stāv uz noteikta viedokļa, Centrālā Komiteja tomēr atzīst par nepieciešamu pārbaudīt savas politikas pareizību, apspriežot to partijā diskusijas veidā.

Tikai šos nosacījumus ievērojot, partiju var garantēt pret partijas iekšējās demokratijas lauprātīgu izmantošanu no pretpartejisku elementu puses, tikai ar šādiem nosacījumiem var sagaidīt, ka partijas iekšējā demokrātija nāks lietā par labu un netiks izmantota par jaunu partijai un strādnieku šķirai.

IV

Partijas augstākie orgāni

29. Padomju Savienības Komunistiskās partijas augstākais orgāns ir partijas kongress. Kārtējie kongresi tiek sasaukti ne retāk kā reizi četros gados. Ārkārtējos kongresus sasauk partijas Centrālā Komiteja pēc savas iniciatīvas vai pēc pieprasījuma, ko iesnieguši ne mazāk kā 1/5 biedru, kas bijuši reprezentēti pēdējā partijas kongresā. Partijas kongresa sasaukšanu un dienas kārtību paziņo ne vēlāk kā pusotru mēnesi pirms kongresa. Ārkārtējos kongresus sasauk divu mēnešu laikā.

Kongress ir pilntiesīgs, ja tajā reprezentēta ne mazāk kā puse visu partijas biedru, kas bija reprezentēti pēdējā kārtējā kongresā.

Pārstāvības normas uz partijas kongresu noteic Centrālā Komiteja.

30. Gadījumā, ja partijas Centrālā Komiteja 29. punktā norādīta laikā ārkārtējo kongresu nesasauc, organizācijām, kas pieprasījušas ārkārtējo kongresa sasaukšanu, ir tiesības dibināt organizācijas komiteju, kurai ir partijas Centrālās Komitejas tiesības sasaukt ārkārtējo kongresu.

31. Kongress:

a) noklausās un apstiprina partijas Centrālās Komitejas, Centrālās revīzijas komisijas un pārējo centrālo organizāciju darbības pārskatus;

b) no jauna skata cauri un groza partijas programmu un Statutus;

c) noteic partijas taktikas līniju pašreizējās politikas pamatjautājumos;

d) ievēlē Padomju Savienības Kompartijas Centrālo Komiteju un Centrālo revīzijas komisiju.

32. Partijas Centrālo Komiteju un Centrālo revīzijas komisiju ievēlē kongress noteiktā sastāvā. Centrālās Komitejas locekļu izstāšanās gadījumā tās sastāvu papildina no kongresā ievēlēto kandidātu skaita.

33. Padomju Savienības Kompartijas Centrālā Komiteja notur ne mazāk kā vienu plenarsēdi sešos mēnešos. CK locekļu kandidāti piedalās Centrālās Komitejas plenuma sēdēs ar padomdevēju balsstiesībām.

34. Padomju Savienības Kompartijas Centrālā Komiteja organizē: CK darba vadīšanu starp plenumiem — Prezidiju; kārtējā darba vadīšanu, galvenokārt partijas lēmumu izpildes pārbaudes organizēšanu un kadru izraudzīšanu, — Sekretariātu.

35. Padomju Savienības Kompartijas Centrālā Komiteja organizē pie CK Partijas Kontroles Komiteju.

*Partijas CK Partijas Kontroles Komiteja:

a) pārbauda, kā partijas biedri un kandidāti ievēro partijas disciplīnu, sauc pie atbildības komunistus, kas vainīgi partijas programmas un Statutu, partijas un valsts disciplīnas pārkāpē-

GROZĪTO PARTIJAS STATUTU TEKSTS

Turpinājums no 5. lapa pusē

nā, kā arī partijas morāles pārkāpējus (partijas krāpšana, negodīgums un nepatīkamība pret partiju, apmelošana, birokrātisms, izlaide sadzīvē u. tml.); b) izskata apelācijas pret Savienoto republiku kompartiju CK, partijas novadu un apgabalu komiteju lēmumiem par izslēgšanu no partijas un partijas sodiem;

c) CK Partijas Kontroles Komitejai republikās, novados un apgabalos ir savi pilnvarotie, kas nav atkarīgi no vietējiem partijas orgāniem.

35. Kongresu starplaikā Padomju Savienības Kompartijas Centrālā Komiteja vada visu partijas darbu, reprezentē partiju attiecībā ar citām partijām, organizācijām un iestādēm, organizē dažādas partijas iestādes un vada to darbību, lece centrālajam orgānu redakcijai, kas strādā tās kontrolē, un apstiprina lielo vietējo organizāciju partijas orgānu redakcijas, organizē un vada uzņēmumus, kam ir sabiedriska nozīme, sadala partijas spēkus un līdzekļus, pārzina centrālo kasi.

V

Apgabalu, novadu un republiku partijas organizācijas

40. Apgabala, novada, republikas partijas organizācijas augstākais orgāns ir apgabala, novada partijas konference vai Savienotās republikas kompartijas kongress, bet to starplaikā — apgabala komiteja, novada komiteja, Savienotās republikas kompartijas CK. Savā darbībā tās vadās no Padomju Savienības Komunistiskās partijas un tās vadošo orgānu lēmumiem.

41. Kārtējo apgabala, novada konferenci vai Savienotās republikas kompartijas kongresu sasauk apgabala, novada komiteja, Savienotās republikas kompartijas CK reizi pusotra gados, bet ārkārtējo — pēc apgabala komitejas, novada komitejas, Savienotās republikas kompartijas CK lēmuma vai pēc apgabala, novada, republikas partijas organizāciju sastāvošo organizāciju 1/3 biedru pieprasījuma.

42. Partijas normas uz apgabala, novada konferenci, Savienotās republikas kompartijas kongresu noteic apgabala komiteja, novada komiteja, Savienotās republikas kompartijas CK.

Apgabala, novada konference, Savienotās republikas kompartijas kongress noklausās un apstiprina apgabala, novada komitejas, Savienotās republikas kompartijas CK, revīzijas komisijas un pārējo apgabala, novada, republiku organizāciju pārskata ziņojumus, apspriež partijas, padomju, saimnieciskā, arodbiedrību darba jautājumus apgabalā, novadā vai republikā un levēl apgabala komiteju, novada komiteju, Savienotās republikas kompartijas CK, revīzijas komisiju un delegātus uz Padomju Savienības Komunistiskās partijas kongresu.

43. Apgabalu, novadu komitejas, Savienoto republiku kompartiju CK levēl attiecīgus izpildorgānus ne vairāk kā 11 cilvēku sastāvā, tai skaitā 3 sekretarus, kurus apstiprina partijas CK. Sekretāriem obligāts ne mazāks kā piecgadīgs partijas stažs.

VI

Partijas apvidus organizācijas

46. Apgabalos, novados un republikās, kur ir apvidi, pēdējos tiek organizētas partijas apvidus organizācijas.

Partijas apvidus organizācijas augstākais orgāns ir partijas apvidus konference, ko sasauk apvidus komiteja ne retāk kā reizi pusotra gados, ārkārtējo — pēc apvidus komitejas lēmuma vai pēc apvidus organizāciju sastāvošo organizāciju 1/3 biedru kopskaita pieprasījuma.

Apvidus konference noklausās un apstiprina apvidus komitejas, revīzijas komisijas un pārējo partijas apvidus organizāciju pārskatus, levēl partijas apvidus komiteju, revīzijas komisiju un delegātus uz apgabala, novada konferenci vai Savienotās republikas kompartijas kongresu.

47. Apvidus komiteja levēl biroju ne vairāk kā 9 cilvēku sastāvā, tai skaitā 3 apvidus komitejas sekretarus. Sekretāriem obligāts trīsgadīgs partijas stažs. Apvidus komitejas sekretarus

Partijas apgabalu komitejas un novadu komitejas, Savienoto republiku kompartiju Centrālās Komitejas organizē sekretariātus kārtējo jautājumu izskatīšanai un izpildes pārbaudei. Par pieņemtiem lēmumiem sekretariāts ziņo attiecīgi apgabala komitejas, novada komitejas birojam, Savienotās republikas kompartijas CK.

43. Apgabala komiteja, novada komiteja, Savienotās republikas kompartijas CK organizē dažādas partijas iestādes apgabalā, novadā, republikā robežās, vada to darbību, nodrošina partijas direktīvu nelokāmu izpildīšanu, kritikas un paškritikas izvērsšanu un komunistu audzināšanu nesamierināmības garā pret trūkumiem, vada partijas biedru un kandidātu marksistiski-lenīniskās izglītības darbu, organizē darbaļaužu komunistiskās audzināšanas darbu, lece apgabala, novada, republikas partijas orgānu redakcijai, kas strādā tās kontrolē, vada apgabala, novada, republikas padomju un sabiedrisko organizāciju darbību caur partijas grupām tajās, organizē un vada savus uzņēmumus, kam ir vispārēja nozīme apgabalā, novadā, republikā, sadala savas organizācijas robežās partijas spēkus un līdzekļus, pārzina apgabala, novada, republikas partijas kasi, sistematiski informē partijas Centrālā Komiteju un noteiktos termiņos sniedz Centrālajai Komitejai pārskatu par savu darbību.

44. Apgabala komitejas, novada komitejas, Savienotās republikas kompartijas CK plenums tiek sasaukts ne retāk kā reizi divos mēnešos.

45. Autonomo republiku un tāpat arī nacionālo un citu apgabalu, kas ietilpst novadu un Savienoto republiku sastāvā, partijas organizācijas strādā novadu komiteju, Savienoto republiku kompartiju CK vadībā un savā iekšējā dzīvē vadās no partijas Statutu V nodaļā minētajiem noteikumiem par apgabalu, novadu un republiku organizācijām.

apstiprina apgabala komiteja, novada komiteja, Savienotās republikas kompartijas CK.

Apvidus komitejas plenums tiek sasaukts ne retāk kā vienu reizi pusotra mēnešos.

48. Apvidus komiteja organizē dažādas partijas iestādes apvidus robežās un vada to darbību, nodrošina partijas direktīvu nelokāmu izpildīšanu, kritikas un paškritikas izvērsšanu un komunistu audzināšanu nesamierināmības garā pret trūkumiem, vada partijas biedru un kandidātu marksistiski-lenīniskās izglītības darbu, organizē darbaļaužu komunistiskās audzināšanas darbu, lece apvidus partijas orgānu redakcijai, kas strādā tās vadībā, un kontrolē, vada apvidus padomju un sabiedrisko organizāciju darbību caur partijas grupām tajās, organizē savus uzņēmumus, kam ir apvidus nozīme, sadala apvidus robežās partijas spēkus un līdzekļus, pārzina partijas apvidus kasi.

VII

Pilsētu un rajonu (lauku un pilsētu) partijas organizācijas

49. Pilsētas, rajona partijas konferencei sasauk pilsētas, rajona komiteja ne retāk kā reizi gadā, ārkārtējo — pēc pilsētas, rajona komitejas lēmuma vai pēc pilsētas, rajona organizāciju lēmuma, nodrošinot zemāko preses orgānu (uzņēmumu un iestāžu avīžu, sienu avīžu u. tml.) vadību;

b) jaunu biedru iesaistīšana partijā un viņu politiskā audzināšana;

c) partijas biedru un kandidātu politiskās izglītības organizēšana, kontrole, kā viņi apgūst zināšanu minimumu marksisma-lenīnisma laukā;

d) rajona komitejas, pilsētas komitejas vai politnodaļas atbalstīšana visā tās praktiskajā darbībā;

e) masu mobilizēšana uzņēmumos, padomju saimniecībās, kolchozos u. tml. ražošanas plāna izpildīšanai, darba disciplīnas stiprināšanai un socialistiskās sacensības izvērsšanai;

f) cīņa pret nolaidību un nesaimniecisku rīcību uzņēmumos, padomju saimniecībās, kolchozos un gadība dienā par strādnieku, kalpotāju un kolchoznieku kultūralo un sadzīves apstākļu uzlabošanu;

g) kritikas un paškritikas izvērsšana, komunistu audzināšana nesamierināmības garā pret trūkumiem;

h) aktīva līdzdalība valsts ekonomiskajā un politiskajā dzīvē.

50. Pilsētas, rajona komiteja levēl biroju 7—9 cilvēku sastāvā, tai skaitā trīs partijas pilsētas komitejas, rajona komitejas sekretarus. Pilsētas, rajona komitejas sekretāriem obligāts ne mazāks kā trīsgadīgs partijas stažs. Pilsētas un rajona komitejas sekretarus apstiprina apgabala komiteja, novada komiteja, Savienotās republikas kompartijas CK.

51. Pilsētas, rajona komiteja organizē un apstiprina partijas pirmorganizācijas uzņēmumus, padomju saimniecībās, MTS, kolchozos un iestādēs, vada to darbību un kārtu komunistu uzskaiti, nodrošina partijas direktīvu izpildīšanu, kritikas un paškritikas izvērsšanu un komunistu audzināšanu nesamierināmības garā pret trūkumiem, organizē partijas biedru un kandidātu marksistiski-lenīniskās izglītības darbu, vada darbaļaužu komunistiskās audzināšanas darbu, lece pilsētas, rajona partijas orgānu redakcijai, kas strādā tās kontrolē, vada pilsētas, rajona padomju un sabiedrisko organizāciju darbību caur partijas grupām tajās sadalā pilsētas un rajona robežās partijas spēkus un līdzekļus, pārzina partijas pilsētas, rajona kasi.

Pilsētas, rajona komiteja partijas Centrālās Komitejas noteiktajos termiņos un veidā iesniedz apgabala komitejai, novada komitejai, Savienotās republikas kompartijas CK savas darbības pārskatu.

52. Pilsētas, rajona komitejas plenums tiek sasaukts ne retāk kā reizi mēnesī.

53. Lielās pilsētās, ar Padomju Savienības Kompartijas CK atļauju, tiek organizētas pilsētas komitejai padotās rajonu organizācijas.

VIII

Partijas pirmorganizācijas

54. Partijas pamats ir partijas pirmorganizācijas.

Partijas pirmorganizācijas tiek dibinātas fabrikās, rūpnīcās, padomju saimniecībās, MTS un pārējos saimnieciskos uzņēmumos, kolchozos, Padomju Armijas un Jūras Kara Spēku cīņās, cīņās, iestādēs, mācību iestādēs u. tml., ja tur ir ne mazāk kā 3 partijas biedri.

Uzņēmumos, kolchozos, iestādēs u. tml., kur ir mazāk nekā 3 partijas biedri, tiek dibinātas kandidātu grupas vai partijas un komjaunatnes kopējas grupas ar partijas rajona komitejas, pilsētas komitejas vai politnodaļas leceltu partorgu priekšgalā.

Partijas pirmorganizāciju nodibināšanu apstiprina rajonu, pilsētu komitejas vai attiecīgās politnodaļas.

55. Uzņēmumos, iestādēs, kolchozos u. tml., kur ir vairāk nekā 100 partijas biedru un kandidātu, visā uzņēmuma, iestādes u. tml. kopējā partijas pirmorganizācijā ar katrreizēju rajona komitejas, pilsētas komitejas vai attiecīgās politnodaļas apstiprinājumu var dibināt partijas organizācijas cehos, iecirkņos, nodaļās u. tml.

Cehu, iecirkņu u. tml. organizācijās, kā arī partijas pirmorganizācijās, kur ir mazāk nekā 100 biedru un kandidātu, var dibināt partijas grupas uzņēmuma brigādēs, agregātos.

56. Lielos uzņēmumos un iestādēs, kur ir vairāk nekā 300 partijas biedru un kandidātu, ar katrreizēju partijas Centrālās Komitejas atļauju var dibināt partijas komitejas, piešķirot šo uzņēmumu un iestāžu cehu partijas organizācijām partijas pirmorganizācijas tiesības.

57. Partijas pirmorganizācija saista strādnieku, zemnieku un inteliģences masas ar vadošiem partijas orgāniem. Tās uzdevums ir:

a) agitācijas un organizācijas darbs masās partijas aicinājumu un lēmumu realizēšanai, nodrošinot zemāko preses orgānu (uzņēmumu un iestāžu avīžu, sienu avīžu u. tml.) vadību;

b) jaunu biedru iesaistīšana partijā un viņu politiskā audzināšana;

c) partijas biedru un kandidātu politiskās izglītības organizēšana, kontrole, kā viņi apgūst zināšanu minimumu marksisma-lenīnisma laukā;

d) rajona komitejas, pilsētas komitejas vai politnodaļas atbalstīšana visā tās praktiskajā darbībā;

e) masu mobilizēšana uzņēmumos, padomju saimniecībās, kolchozos u. tml. ražošanas plāna izpildīšanai, darba disciplīnas stiprināšanai un socialistiskās sacensības izvērsšanai;

f) cīņa pret nolaidību un nesaimniecisku rīcību uzņēmumos, padomju saimniecībās, kolchozos un gadība dienā par strādnieku, kalpotāju un kolchoznieku kultūralo un sadzīves apstākļu uzlabošanu;

g) kritikas un paškritikas izvērsšana, komunistu audzināšana nesamierināmības garā pret trūkumiem;

h) aktīva līdzdalība valsts ekonomiskajā un politiskajā dzīvē.

58. Lai paceltu partijas pirmorganizāciju lomu ražošanas un tirdzniecības uzņēmumos, to skaitā padomju saimniecībās, kolchozos un MTS, un to atbildību par uzņēmumu darbu, šim organizācijām piešķirta tiesība kontrolēt uzņēmuma administrācijas darbību.

Ministriju partijas organizācijām,

kuras, ievērojot padomju iestāžu īpašos darba apstākļus, kontroles funkcijas izlietot nevar, jāsignalizē par trūkumiem iestādēs darbā, jāatzīmē trūkumi ministrijas un tās atsevišķo darbinieku darbā un jāšūta savi materiāli un apsvērumi CK un ministrijas vadītājiem.

Ministriju partijas pirmorganizāciju sekretarus apstiprina partijas Centrālā Komiteja.

Visi komunisti — ministrijas centrālā aparāta darbinieki — sastāv vienā kopējā ministrijas partijas organizācijā.

59. Kārtējā darba veikšanai partijas pirmorganizācija levēl uz vienu gadu biroju ne vairāk kā 11 cilvēku sastāvā.

Partijas pirmorganizāciju birojus nodibina partijas organizācijās, kurās ir ne mazāk kā 15 partijas biedru.

Partijas organizācijās, kurā ir mazāk nekā 15 partijas biedru, birojus nenodibina, bet levēl partijas pirmorganizācijas sekretaru.

Lai ātri izaudzinātu partijas biedrus kolektīvas vadības garā, cehu partijas organizācijām, kurās ir ne mazāk kā 15 un ne vairāk kā 100 partijas biedru, piešķirta tiesība levēlēt cehu partijas organizācijas biroju 3—5 cilvēku sastāvā, bet kurās ir vairāk nekā 100 partijas biedru — 5—7 cilvēku sastāvā.

Partijas pirmorganizācijās, kas apvieno ne vairāk kā 100 partijas biedru, partijas darbu parasti veic no ražošanas darba neatbrīvoti darbinieki.

Partijas pirmorganizāciju un cehu organizāciju sekretāriem obligāts partijas stažs ne mazāks par vienu gadu.

IX

Partija un komjaunatne

60. VLKJS veic savu darbu Padomju Savienības Komunistiskās partijas vadībā. VLKJS CK, kas ir komjaunatnes vadošais orgāns, padotā Padomju Savienības Kompartijas CK. VLKJS vietējo organizāciju darbu virza un kontrolē attiecīgās republikas, novada, apgabala, pilsētas un rajona partijas organizācijas.

61. VLKJS biedri, kuri ir partijas biedri vai kandidāti, izstājas no komjaunatnes ar to brīdi, kad viņi iestājas partijā, ja viņi neņem vadošus amatus komjaunatnes organizācijās.

62. VLKJS ir aktīvs partijas palīgs visā valsts un saimnieciskajā celtniecībā.

X

Partijas organizācijas Padomju Armijā, Jūras Kara Spēkos un transportā

64. Partijas darba vadību Padomju Armijā un Jūras Kara Spēkos realizē Padomju Armijas un PSRS Jūras Kara Spēku Galvenās politiskās pārvaldes un transporta — PSRS Satiksmes ceļu, PSRS Jūras flotes un PSRS Upju flotes ministriju politiskās pārvaldes, kas darbojas ar Padomju Savienības Kompartijas CK nodaļu tiesībām.

Partijas organizācijas Padomju Armijā, Jūras Kara Spēkos un transportā darbojas uz īpašu, Centrālās Komitejas apstiprinātu instrukciju pamata.

65. Apgabalu, flotu un armiju po-

litisko pārvalžu priekšniekiem un dzelzceļu politisko nodaļu priekšniekiem obligāts 5-gadīgs partijas stažs, diviziju un brigāžu politisko nodaļu priekšniekiem — 3-gadīgs partijas stažs.

66. Politisko orgānu pienākums ir uzturēt ciešus sakarus ar partijas vietējām komitejām, politisko orgānu vadītājiem pastāvīgi piedaloties partijas vietējās komitejas, kā arī sistematiski noklausoties partijas komitejas politisko orgānu priekšnieku ziņojumus par politisko darbu karaspēka daļās un transporta politisko nodaļu darbu.

XI

Partijas grupas nepartejiskās organizācijās

67. Visos kongresos, apspriedēs un padomju, arodbiedrību, kooperatīvu un citu masu organizāciju vēlētos orgānos, kur ir ne mazāk kā 3 partijas biedri, organizē partijas grupas, kuru uzdevums ir partijas ietekmes vispārīgā pastiprināšana un partijas politikas realizēšana starp nepartejiskajiem, partijas un valsts disciplīnas nostiprināšana, cīņa pret birokrātismu, partijas un padomju direktīvu izpildīšanas

pārbaude. Kārtējam darbam grupa levēl sekretaru.

68. Partijas grupas padotās attiecīgajām partijas organizācijām (Padomju Savienības Kompartijas CK, Savienotās republikas kompartijas CK, novada komitejai, apgabala komitejai, apvidus komitejai, pilsētas komitejai, rajona komitejai).

Visos jautājumos grupām stingri un negrozāmi jāvadās no partijas vadošo orgānu lēmumiem.

XII

Partijas naudas līdzekļi

69. Partijas un tās organizāciju naudas līdzekļi sastāv no biedru naudas, partijas uzņēmumu ienākumiem un citiem ienākumiem.

70. Ikmēneša biedru nauda — partijas biedriem un kandidātiem noteikta šādos apmēros (procentos no izpeļņas):
tie, kam mēneša izpeļņa nav lielāka par 500 rbl., maksā 1/2 proc.,
tie, kam mēneša izpeļņa lielāka par 500 rbl., bet ne vairāk par 1000 rbl., maksā 1 proc.,
tie, kam mēneša izpeļņa no 1001 rbl. līdz 1500 rbl., maksā 1 1/2 proc.,
tie, kam mēneša izpeļņa no 1501 rbl. līdz 2000 rbl., maksā 2 proc.,
tie, kam mēneša izpeļņa lielāka par 2000 rbl., maksā 3 proc.

500 rbl., bet ne vairāk par 1000 rbl., maksā 1 proc.,

tie, kam mēneša izpeļņa no 1001 rbl. līdz 1500 rbl., maksā 1 1/2 proc.,

tie, kam mēneša izpeļņa no 1501 rbl. līdz 2000 rbl., maksā 2 proc.,

tie, kam mēneša izpeļņa lielāka par 2000 rbl., maksā 3 proc.

71. Iestājoties kandidatos, jāmaksā iestāšanās nauda 2% apmērā no mēneša izpeļņas.